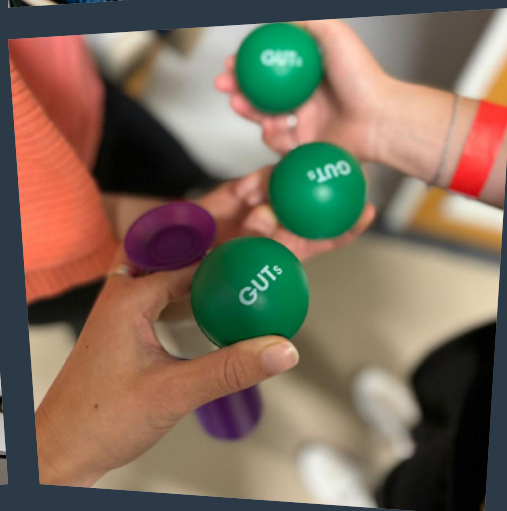




Governance of Urban Transitions

Centre of Expertise voor de inclusieve stad
– voor maatschappelijke vraagstukken en
nieuwe vormen van samenwerken



Jaarverslag 2024

let's change
YOU. US. THE WORLD.

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Leading lector:

Henno Theisens
in samenwerking met
Katja Rusinovic

Manager CoE:

Meike de Jong

Lectoraten:

Civic Technology
Jos van Leeuwen

Grootstedelijke Ontwikkelingen
Katja Rusinovic

Jeugdhulp in Transformatie
Rob Gilsing

Public Governance
Henno Theisens
Christine Bleijenberg,
associate lector

Urban Ageing
Joost van Hoof

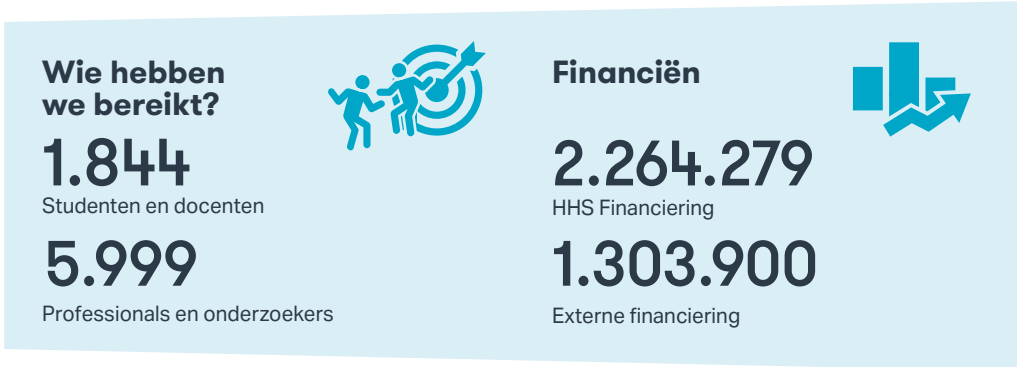
Juni 2025

Inhoudsopgave

Infographic 2024	4
Wat we doen	5
Hoogtepunten 2024	8
Resultaten en impact	17
Partners en netwerk GUTs	25
Wie we zijn	29
Bijlage 1 Jaarupdate 2024, Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie	45
Bijlage 2 Jaarupdate 2024, Lectoraat Public Governance	53
Bijlage 3 Jaarupdate 2024, Lectoraat Civic Technology	57
Bijlage 4 Jaarupdate 2023, Lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen	62
Bijlage 5 Jaarupdate 2023, Lectoraat Urban Ageing	69
Bibliografie	74

We dragen bij aan een inclusieve stad

We onderzoeken de uitdagingen die grote stedelijke veranderingen betekenen voor de inclusieve stad en de governance, de nieuwe vormen van (online) samenwerken die ervoor nodig zijn die vraagstukken te adresseren.



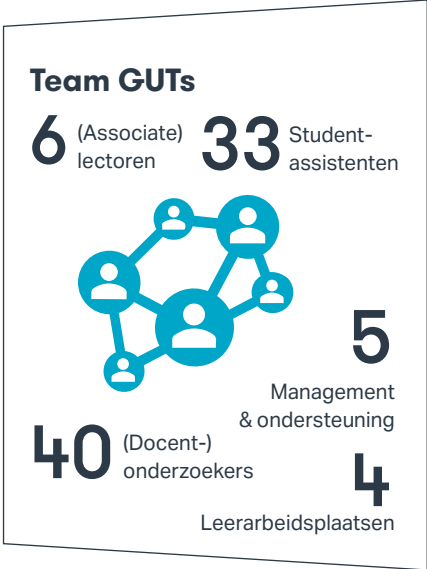
MANAGEMENTTEAM GUTs



BELANGRIJKSTE PARTNERS



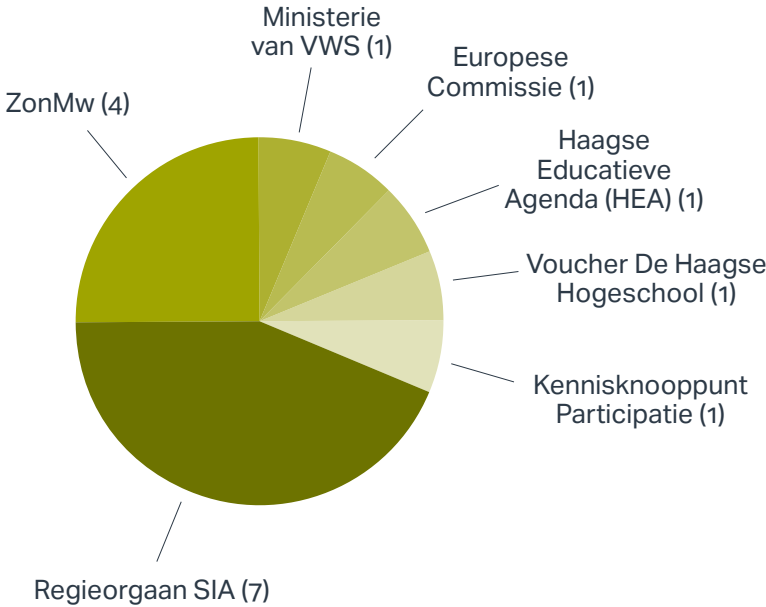
Impact



Minoren waar we in 2024 een bijdrage aan hebben geleverd:

- Sociale innovatie in stad en wijk, faculteit BRV
- Oplossingsgericht werken bij de overheid, faculteit ITD
- Werken met gezinnen in complexe situaties, faculteit SWE
- Koninkrijkszaken introductie, faculteit BRV
- Digitalisering & Recht, faculteit BRV
- Asielmigratie: recht, praktijk en realiteit, faculteit BRV
- Many Faces of Globalization, faculteit TIS
- Ingesloten, uitgesloten: racisme en discriminatie op de werkvloer, faculteit BRV
- BE Smart, Strategies for Smart Sustainable Cities, faculteit TIS
- Participatieve gezondheidszorg, faculteit GVS
- Kinderrechten, faculteit SWE en BRV
- Innovative Data Visualisation, faculteit ITD

In 2024 toegekende subsidies:



In 2024 toegekende contractactiviteiten:

Gemeente Den Haag

- Monitoring en evaluatie Jeugd en Gezinshulp (Haags Jeugdstelsel)
- Kennisplatform seniorvriendelijk Den Haag 2024
- Vervolg Platform Jeugdhulpprofessional Haaglanden
- Pilot internationale zorgmedewerkers
- Own Your Stembureau HHS 2024
- Stadslab Duindorp 2024-2027: Jongerenparticipatie door CLRA

Provincie Zuid-Holland

- Evaluatie Burgerberaden Provincie Zuid - Holland

Gemeente Heemstede

- Aanvulling Burgerberaad Heemstede

Radboud Universiteit

- Landelijk burgerberaad Klimaat en Energie

BZK/VNG

- Evaluatie Lokale Burgerfora

Christelijke Basisschool De Horizon

- Community School Delft

Gemeente Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam

- Aanvulling Burgerberaad Schone Stad Stadsdeelpanels Amsterdam

We werken nauw samen met:

- Faculteit Bestuur, Recht en Veiligheid
- Faculteit Sociaal Werk & Educatie
- Faculteit IT & Design
- Faculteit Technologie, Innovatie & Samenleving
- Faculteit Gezondheid, Voeding en Sport
- Opleiding Bouwkunde
- Opleiding Facility Management
- Centre of Expertise Health Innovation
- Centre of Expertise Global & Inclusive Learning

01

Wat we doen

Achtergrond, onderzoeksthematiek en missie



Stedelijke ontwikkeling en het besturen van steden behoren tot de grootste uitdagingen van de 21e-eeuw. Het Centre of Expertise Governance of Urban Transitions (GUTs) heeft de missie om bij te dragen aan een inclusieve stad. We doen praktijkgericht onderzoek naar de uitdagingen die grote stedelijke veranderingen betekenen voor de inclusieve stad en naar de governancevormen – met name nieuwe vormen van (online) samenwerken – die nodig zijn om deze uitdagingen te adresseren en er mee om te gaan.



Gezamenlijke onderzoeksagenda

De vijf lectoraten van GUTs – Civic Technology, Grootstedelijke Ontwikkelingen, Jeugdhulp in Transformatie, Public Governance en Urban Ageing – hebben zich bij de vorming van het onderzoeksprofiel verbonden aan een gemeenschappelijke onderzoeksagenda.

We realiseren onze missie door het ontwikkelen van kennis op basis van praktijkgericht onderzoek voor de arbeidsmarkt en het onderwijs. We doen dit langs de lijn van onze hoofdthema's:

1. **samenleving & diversiteit**
2. **kansengelijkheid & mobiliteit**
3. **participatie & democratie**

Hierbij geldt altijd de vraag wat dit betekent voor (nieuwe) vormen van (online) samenwerken tussen en binnen stedelijke partijen (governance). De drie thema's en governance zijn inhoudelijk sterk met elkaar verbonden. Het bestuderen van governance zonder kennis van de vraagstukken waar die governance zich op richt, is inhoudsloos en niet effectief. Het bestuderen van stedelijke vraagstukken zonder aandacht voor governance is academisch interessant, maar draagt niet direct bij aan een effectieve aanpak van de vraagstukken.

GUTs heeft de ambitie om de vanzelfsprekende kennispartner te zijn voor opleidingen en stedelijke partijen met vragen over de inclusieve stad, stedelijke governance en het grensvlak tussen beide thema's. Een vanzelfsprekende

partner betekent dat collega-onderzoekers, opleidingen van De Haagse en maatschappelijke partners het Centre of Expertise beschouwen als een CoE dat gezaghebbend is en hoogwaardige, relevante en praktisch toepasbare kennis ontwikkelt.



Met ons praktijkgerichte onderzoek wil GUTs een bijdrage leveren aan de beantwoording van de opgaven rond sociale, economische en politieke inclusiviteit. Voor die bijdrage is kennis van de problematiek nodig in de steden en de wijken waar het Centre of Expertise actief is. Er is ook kennis van governance nodig. Kenmerkend voor de vraagstukken waar de stad voor staat, is dat het stedelijk bestuur deze niet alleen kan oplossen. Samenwerking tussen bestuur, bedrijven, maatschappelijk middenveld en burgers is nodig om de benodigde kennis, daadkracht en draagvlak te organiseren.

Bij het opstellen van onze onderzoeksagenda en het opzetten en uitvoeren van onze onderzoeksprojecten werken we intensief samen met partners uit de stad, het onderwijs en andere kennisinstellingen. We oriënteren ons hierbij op de Haagse regio en doen vooral praktijkgericht onderzoek. Ook op internationaal niveau werken we aan verschillende onderzoeksprojecten. Het Centre of Expertise onderscheidt zich door de ontwikkeling van innovatieve vormen van onderzoek, zoals leernetwerken, stadslabs en research through design. Met deze methoden willen we de gewenste doorwerking van ons onderzoek realiseren.

Lees meer over onze onderzoekslijnen, methodologie en groeiambities in ons [Meerjarenplan](#).

De missie van GUTs sluit nauw aan bij de kennisagenda van De Haagse Hogeschool: *Samenwerken aan Transitie*. Het werk van ons Centre of Expertise valt binnen het thema Rechtvaardig Samenleven. Daarnaast zijn er twee andere strategische thema's: Transitie naar duurzaamheid en Digitale toekomst. Met deze kennisagenda willen we onze maatschappelijke impact vergroten door de samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en samenleving te versterken, door interne samenwerkingen te verdiepen en door De Haagse Hogeschool als toekomstige kennisinstelling zichtbaarder te maken. Voor het thema Rechtvaardig Samenleven nemen we samen met het Centre of Expertise Health Innovation de verantwoordelijkheid.

“Met deze kennisagenda willen we onze maatschappelijke impact vergroten door de samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en samenleving te versterken, door interne samenwerkingen te verdiepen en door De Haagse Hogeschool als toekomstige kennisinstelling zichtbaarder te maken.”

Katja Rusinovic

lector Grootstedelijke Ontwikkelingen



02

Hoogtepunten van 2024



“Binnen onze hogeschool bundelen we de krachten om onze impact op de regio te vergroten. De uitdagingen waar we voor staan zijn niet uniek, en daarom zoeken we actief samenwerking op het snijvlak van gezondheid, werk en inkomen.”

Henno Theisens
Leading lector GUTs



Organisatorische ontwikkelingen

Sinds 2024 maakt het lectoraat Urban Ageing, onder leiding van lector Joost van Hoof, deel uit van GUTs. Daarnaast heeft Katja Rusinovic, lector Grootstedelijke Ontwikkelingen, sinds juli 2024 een aantal taken van de leading lector overgenomen. Sindsdien is zij verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing van het Centre of Expertise.

Midterm review GUTs

Op 21 maart 2024 voerde een commissie - bestaande uit vertegenwoordigers van onderzoek, onderwijs en werkveld - een midterm review uit bij GUTs. Op basis van aangeleverde documentatie en gevoerde gesprekken, identificeert de commissie onderstaande aspecten als de belangrijkste sterke punten en ontwikkelpunten.

Sterke punten

- De commissie heeft geconstateerd dat het onderzoeksprofiel van GUTs goed aansluit bij de strategische onderzoeksvisie en de kennisagenda van De Haagse Hogeschool.
- Uit de gevoerde gesprekken bleek dat er stevig draagvlak is onder interne en externe stakeholders voor het onderzoeksprofiel van GUTs.
- Net als de werkveldpartners is de commissie enorm onder de indruk van de lokale inbedding van het onderzoek van GUTs. De lange termijn agenda's dragen hieraan bij. Dit resulteert in onderzoeksprojecten die impact maken op stads- en wijkniveau.
- De commissie is zeer enthousiast over de reciprociteitsbenadering die GUTs hanteert.



- Op basis van de zelfevaluatie en de gesprekken constateert de commissie dat er een duidelijke doorwerking is van onderzoek naar onderwijs. Dit gebeurt onder meer via de minoren en docent-onderzoekers die opgedane kennis meenemen in de curricula.

Ontwikkelpunten

- Zorg voor een eenduidige definitie van de centrale begrippen die verband houden met het onderzoeksprofiel. Neem vanuit dat perspectief de onderzoeksprofilering nog eens goed onder de loep en durf daarbij scherpe keuzes te maken.
- Er is een rechtstreeks verband tussen ambitie en impact. Dat bepaalt de keuzes die je maakt.
- Bepaal gezamenlijk indicatoren (streefdoelen) voor de output en impact van GUTs.
- Heb aandacht voor de positionering van GUTs versus de lectoraten. Probeer elkaar binnen GUTs meer op te zoeken, zodat de onderzoekers van de verschillende lectoraten samen kunnen bijdragen aan het profiel en de ambities van het Centre of Expertise.
- De werkdruk van de onderzoekers verdient structurele aandacht en maatregelen, zeker in het licht van de grote ambities van GUTs.

Rechtvaardig Samenleven

In 2023 is de kennisagenda Samenwerken aan Transitie vastgesteld. Samen met Centre of Expertise Health Innovation zijn wij verantwoordelijk voor het strategische thema Rechtvaardig Samenleven. In 2024 hebben we op basis van sessies van onze beide CoE's en pitches

van geïnteresseerden uit andere CoE's de focus van het programma op hoofdlijnen met elkaar vastgesteld. Binnen het brede thema van Rechtvaardig Samenleven onderscheiden we drie dimensies:

- Sociaal: maatschappelijke participatie. Hoe zorgen we dat iedereen kan participeren (meedoen) in de samenleving en dat de ongelijkheid kleiner wordt? (empowerment, talentontwikkeling)
- Publiek: publieke toegankelijkheid. Hoe vergroten we de fysieke en digitale toegankelijkheid tot voorzieningen, informatie en dienstverlening in de domeinen zorg, wonen en onderwijs voor alle groepen in de samenleving?
- Politiek: democratische participatie. Hoe zorgen we dat veel meer mensen kunnen meepraten en besluiten over de zaken die belangrijk zijn voor hun leven?

Een thema dat voor alle bovenstaande dimensies belangrijk is:

- Cultuurreponsiviteit & diversiteit. Hoe zorgen we dat professionals het vermogen hebben om zich goed te verhouden tot diversiteit, zodat ze echt bijdragen aan de kansen en toegang voor iedereen?

Naast werken aan inhoud is investeren in infrastructuur en professionalisering nodig om ons werk rond het thema rechtvaardigheid te versterken. Daarnaast werken we aan het versterken van ons internationale netwerk en ondersteunende infrastructuur en aan het vergroten van onze kennis van inclusieve onderzoeksmethoden en professionalisering in het gebruik hiervan. Ook investeren we in het versterken en verduurzamen van samenwerking in onze regio.



College Islamofobie

Voor 2024 en 2025 zijn de PGO-gelden vanuit het rijk toegekend als *seed money*. We hebben dit enerzijds gebruikt om de nodige stappen te zetten voor een duurzaam meerjarenprogramma waarin we samenwerken met onderwijs en de buitenwereld. En anderzijds om bestaande projecten te versterken, kansrijke projecten die afliepen een doorstart te geven en nieuwe projecten te verkennen.



Werkssessie Kennisagenda thema: Rechtvaardig Samenleven

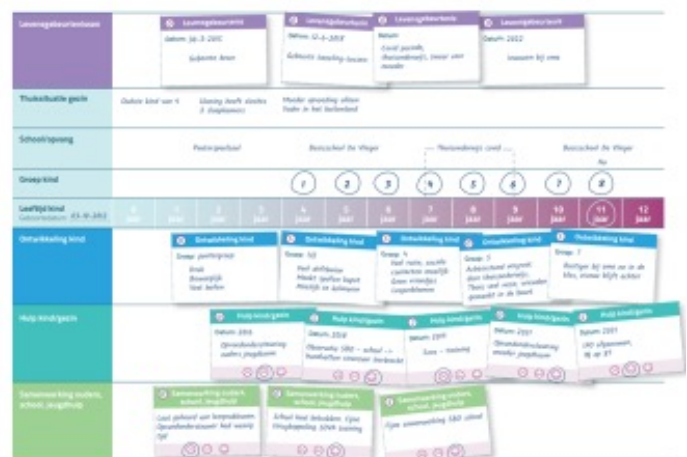
Rondom het kind

Zowel het onderwijs als de jeugdhulp bieden ondersteuning aan kinderen om gezond en gelukkig op te groeien. In het onderzoek *Rondom het kind* stond de vraag centraal hoe de samenwerking tussen ouders, onderwijs- en jeugdhulpprofessionals verbeterd kan worden, zodat er passende ondersteuning geboden kan worden aan kinderen en gezinnen.

Er zijn drie factoren van belang om de samenwerking tussen ouders en professionals uit het primair onderwijs en de jeugdhulp te verbeteren: het bevorderen van duurzame onderlinge relaties, het kind in diens context centraal stellen en het versterken van de vakbekwame professional. Daarnaast zijn er vier cruciale randvoorwaarden:

- Ruimte om samen te werken, een dekkend aanbod in onderwijs en jeugdhulp
- Ruimte om maatwerk te leveren wanneer kinderen (net) niet binnen bestaand aanbod passen
- Het integreren van onderwijs en jeugdhulp
- Een betere samenwerking met de hulp rondom bestaanszekerheid.

Binnen het onderzoek werd er een tool ontwikkeld. Tijdslijn: een **tool** om perspectieven rondom het kind samen te brengen.



Tool Rondom het Kind

City&Co 2022-2025: internationale samenwerking rond seniorvriendelijke steden

In het collegejaar 2021-2022 werd subsidie toegekend voor het JPI-Europe ENUTC project City&Co, waarbij regieorgaan SIA als Nederlandse financier optreedt. Dit project is opgezet in samenwerking met AFEdemy, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), gemeente Den Haag en diverse internationale partners, waaronder universiteiten en gemeenten in Polen (Wrocław en Krakau) en Roemenië (SNSPA en GEAC in Boekarest).

City&Co richt zich op internationale kennisdeling over seniorvriendelijke steden, met de vragenlijst van Den Haag als basis. Ouderenparticipatie in stedelijke besluitvorming en coproductie staan centraal. Het project bouwt voort

op de structurele samenwerking met de Wrocław University of Environmental and Life Sciences (UPWr) en de nevenaanstelling van de lector bij het Department of Systems Research, gericht op ouderen en stedelijke ontwikkeling.

Daarnaast werken we met ruim dertig landen aan de cross-culturele validatie van de Age-Friendly Cities & Communities' Questionnaire (AFCCQ-vragenlijst). In oktober 2024 hebben we samen met leading lector Katja Rusinovic en senior onderzoeker Marianne van Bochove een manifest opgesteld, dat in januari 2025 is gepubliceerd.

Pilotstudie in Kenia

In augustus 2024 bezocht docent-onderzoeker Kees Sommer, van lectoraat Civic Technology, het dorp Korr in de Chalbiwoestijn van Kenia. Dit bezoek was onderdeel van zijn PhD-pilotstudie over cross-culturele interpretatie van datavisualisatie.

Sommer werkte samen met een van oudsher nomadisch volk, de Rendille, dat kamelen hoedt en complexe kalendersystemen gebruikt. De gemeenschap staat onder druk door politieke onderdrukking, armoede, digitalisering en klimaatverandering. Het bezoek richtte zich op het opbouwen van contact en het inventariseren van onderzoeksvragen, waaronder de onderwijsprestaties van Rendillemeisjes.

Het onderzoek vergelijkt datavisualisatievoorkeuren tussen Nederlanders en Rendille om gedeelde cognitieve patronen te ontdekken. Tijdens de pilot vertelden deelnemers Sommer over traditionele datavisualisaties en visualiseerden ze hun geschiedenis in zandtekeningen. Een opvallend inzicht was dat de Rendille, net als andere culturen, continue variabelen vaak als hele getallen weergeven. Deze eerste bevindingen vormen de basis voor een vervolgproject met antropologische musea om een atlas van traditionele datavisualisaties te ontwikkelen.



Kees Sommer interviewt Mzee Barmin, een Rendilleoudste
Foto boven: Een oróh, een traditionele Rendille datavisualisatie.
Foto beneden: Kees Sommer interviewt Mzee Barmin, een Rendilleoudste

HEA (Haagse Educatieve Agenda) -project: positieve rolmodellen Duindorp

Jongeren in Duindorp bevinden zich in een negatieve spiraal. Het slechte imago van de wijk leidt volgens hen tot strengere handhaving, terwijl positief gedrag niet wordt beloond. Dit vergroot hun gevoel van oneerlijkheid en wantrouwen richting bestuurders, waardoor ze niet geloven in verandering. Professionals waarschuwen dat deze situatie jongeren vatbaar maakt voor negatieve rolmodellen, zoals drugshandelaren of agressieve buurtgenoten, wat problematisch gedrag in stand houdt.

Positieve rolmodellen kunnen helpen, maar professionals worstelen met het stimuleren van talentontwikkeling. Ze vinden het lastig om jongeren te motiveren en hun sociale en leiderschapsvaardigheden te versterken. Dit project richt zich op het creëren van een beter toekomstperspectief door samen met professionals jongeren te begeleiden.

tot positieve rolmodellen met unieke talenten in de wijk. Het project heeft een vervolg gekregen in de meerjarige samenwerking Opgroeien in Duindorp (2024-2026).

Artikelen:

- Dilemma's op de werkvloer: De ene keer vader, de andere keer agent. (Movisie, september 2023)
- Ethiek in jongerenwerk: kiezen voor professionals of jongeren? (TSS, december 2023)



Project positieve rolmodellen Duindorp

Duurzame burgerberaden

Het doel van dit tweejarige RAAK-publiek-onderzoek is om in samenspraak met praktijkprofessionals te leren van burgerberaden in de praktijk. De inzichten uit het onderzoek worden vertaald naar ontwerpprincipes die practitioners helpen bij het maken van onderbouwde keuzes bij de voorbereiding en uitvoering van een burgerberaad.

De focus van het onderzoek ligt op vier kenmerkende eigenschappen van burgerberaden: inclusie, diepgaande deliberatie, doorwerking in beleid en verbinding met het grote publiek. Drie burgerberaden zijn van begin tot eind gevolgd door een multidisciplinair team van onderzoekers.

Een centrale rol in het project is er voor het leernetwerk. In leernetwerkbijeenkomsten praten practitioners en onderzoekers over de bevindingen uit het onderzoek en de dilemma's in de praktijk. Het leernetwerk functioneert succesvol en draagt zo bij aan de toepasbaarheid van inzichten uit praktijkonderzoek.

Lectoraat Public Governance is penvoerder en werkt samen met twee lectoraten van de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Het onderzoek wordt uitgevoerd met praktijkpartners uit tien gemeenten (waaronder de G4) en twee provincies. Ook zijn drie kennispartners betrokken: bureau EMMA, Eva Rovers van bureau burgerberaad en het kennisknooppunt Participatie van het Ministerie van I&W. Tussentijdse inzichten zijn te volgen via blogs en longreads op [Kennisknooppunt Participatie](#).



“Als er van tevoren geen duidelijke afspraken zijn over het mandaat, dan kan bijvoorbeeld een burgerberaad het wantrouwen tussen overheid en burger juist aanwakkeren. Dat is echt de achilleshiel van participatie.”

Christine Bleijenberg

associate lector Public Governance

Praat Mee in Je Eigen Taal

Inclusiviteit en representativiteit zijn cruciaal voor burgerparticipatie, maar taalbarrières vormen een groot obstakel. Gemeenten zetten tolken in, maar dit garandeert niet altijd een gelijkwaardige deelname. Binnen het platform Publieke Dialogen speelt taal een belangrijke rol in chats en discussies. Onderzoek van lectoraat Civic Technology wees uit dat AI-gestuurde live vertaling veel kan bijdragen. We ontwikkelden daarom een vertaalmodule op basis van een groot taalmodel (LLM). Hierdoor kunnen niet-Nederlandstaligen in het Engels deelnemen, waarbij hun bijdragen automatisch worden vertaald. Deze pilot *Praat Mee in je Eigen Taal* leverde waardevolle inzichten en een prototype op dat we uitbreiden naar andere talen. In samenwerking met de opleiding Applied Data Science & AI richt ons vervolgonderzoek zich op AI-toepassingen voor inclusieve samenvattingen en begrijpelijke vertalingen van beleidsdocumenten.

“Met het online platform Publieke Dialogen bereiken we straks ook veel mensen die we normaal niet zien op de bijeenkomsten.”

Jos van Leeuwen

Lector Civic Technology

“Ik zie ouderen juist als een kansrijke generatie en prijs landen zoals Polen, waar steden als Krakau en Wrocław ouderen een centrale rol geven in cultuur en arbeid.”

Lector Joost van Hoof

Urban Ageing

Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag 2020-heden

Een van de relevantste praktijkprojecten wordt uitgevoerd binnen het Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag. Dit platform bevordert het verzamelen van kwalitatieve data over ouder worden in Den Haag van onder meer GGD Haaglanden, het tweejaarlijkse Haags Ouderenpanel en de afdeling statistiek & onderzoek van OCW van de gemeente Den Haag.

Sinds 2020 is het lectoraat Urban Ageing voorzitter van het platform. In dat jaar is een meetinstrument voor seniorvriendelijkheid van een stad opgesteld en gevalideerd. Wereldwijd een uniek instrument dat nu, in het kader van City&Co, wordt vertaald naar diverse talen, naar onder meer Engels, Pools, Roemeens, Japans, Arabisch, Hebreeuws,



Russisch, Turks, Portugees, Duits, Spaans, Albanees, Macedonisch. Het kennisplatform heeft Hugo van den Beld Advies en AFEdeMy als belangrijkste projectpartners. En in 2024 ontving het kennisplatform wederom een donatie van de gemeente Den Haag. Er is ingezet op het verbreden van het aantal kennispartners. Deze activiteiten vormen de opmaat naar een landelijk netwerk seniorvriendelijke gemeenten dat in 2025 het licht moet zien.

Samen reflecteren op het doen van participatief actieonderzoek

Bij GUTs doen steeds meer onderzoekers participatief actieonderzoek. Daarom is het belangrijk dat we onze kennis en ervaring delen. En met elkaar te bespreken welke dilemma's we in ons actieonderzoek vaak tegenkomen.

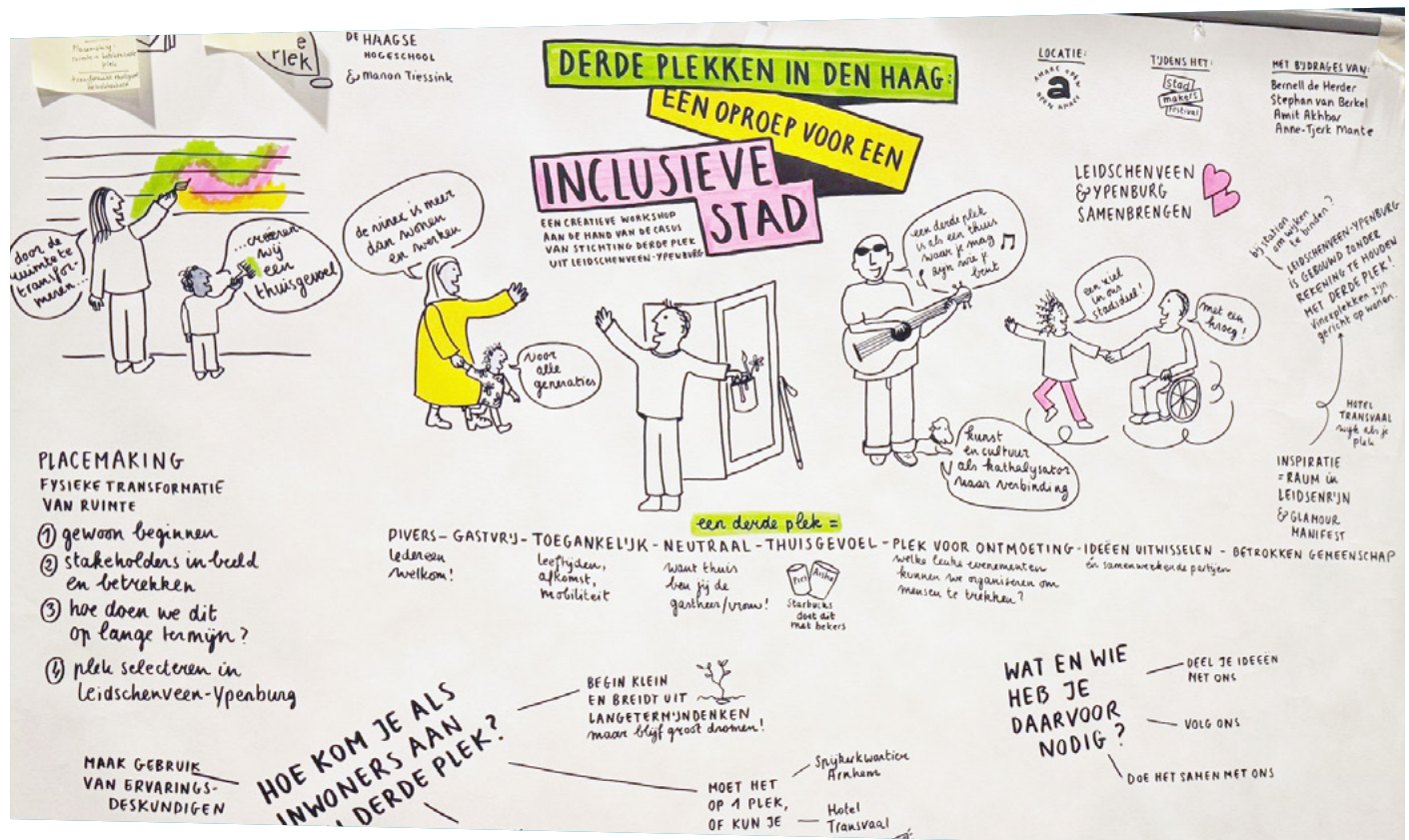
In participatief actieonderzoek is er geen klassiek onderscheid tussen onderzoeker en participant. Dat maakt het onderzoek interessant en maatschappelijk relevant. Maar het is ook een zoektocht. Wie doet wat? Beslis je over alles samen? Welke actie en welke producten levert

het onderzoek op en voor wie zijn die relevant? Er zijn geen pasklare antwoorden – actieonderzoek kun je op verschillende manieren doen. Belangrijk is om te reflecteren op de keuzes die je maakt en de situaties waar je mee te maken krijgt.

Daarom hebben een aantal GUTs-onderzoekers het initiatief genomen om een leergang van drie bijeenkomsten over participatief actieonderzoek (PAO) te organiseren. Om elkaar en elkaars onderzoek beter te leren kennen, inspiratie op te doen en met elkaar mee te denken. Zo dragen we gezamenlijk bij aan de kwaliteit en verdere professionalisering van het onderzoek binnen GUTs.

Eerste gezamenlijke Iftar voor GUTs

In 2024 organiseerde GUTs voor de eerste keer een iftar, een diner tijdens de Ramadan. Dit moment gaf het Centre of Expertise de kans om de inclusie binnen het team te versterken, meer te leren over de betekenis van de Ramadan en samen te genieten van heerlijk Marokkaans eten en livemuziek door onze collega's.





03

Resultaten en impact



GUTs wil van toegevoegde waarde zijn en met onderzoek en kennisproducten bijdragen aan de beantwoording van de grote opgaven rond sociale, economische en politieke inclusiviteit. Wij realiseren daarvoor output en impact die van hoge kwaliteit is, relevant is voor de betrokkenen en toegankelijk is geschreven en vormgegeven op drie fundamentele doelstellingen:

- *Bijdragen aan onderwijs en professionalisering.*
- *Bijdragen aan het onderzoeksdomein.*
- *Bijdragen aan de arbeidsmarkt en maatschappij.*



Voor 2024 hadden we bovendien de ambitie om 54 procent van onze financiering van subsidieverstrekken en externe opdrachtgevers te verkrijgen. Met een percentage van 76% hebben we dit ruimschoots gerealiseerd.

Aan de hand van een aantal output-indicatoren maken we inzichtelijk hoe GUTs zich ontwikkelt op deze doelstellingen. De doorwerking van ons onderzoek zit niet alleen in de impact van de output, maar ook in de manier waarop we ons onderzoek organiseren. Doordat wij intensief samenwerken met stedelijke partners en onderwijspartners, vindt in het proces van onderzoek ontwikkelen en uitvoeren veel kennisuitwisseling plaats.

De visualisaties hieronder laten onze resultaten voor de vier bovengenoemde doelstellingen in 2024 zien. Bijlage 1 tot en met 5 geven per lectoraat een overzicht van de in 2024 gerealiseerde/lopende projecten. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de publicaties, rapporten, wetenschappelijke congresbijdragen en tools & prototypes die gerealiseerd zijn door het Centre of Expertise. Zoals eerder aangegeven vond in 2024 ook de mid-term review van GUTs plaats. We verwijzen in dit hoofdstuk naar de bevindingen van het panel over onze impact. Het panel van de mid-term review stelt dat het belangrijk is om beter aan te tonen en zichtbaar te maken wat onze *outcome* en *impact* is. Op hun aanbeveling voeren wij momenteel een kwalitatieve, impactevaluatie uit. We beogen op basis daarvan scherper te kunnen omschrijven wat de impact en doorwerking van onze activiteiten is.



In 2024 toegekende contractactiviteiten:**Gemeente Den Haag**

- Monitoring en evaluatie Jeugd en Gezinshulp (Haags Jeugdstelsel)
- Kennisplatform seniorvriendelijk Den Haag 2024
- Vervolg Platform Jeugdhulpprofessional Haaglanden
- Pilot internationale zorgmedewerkers
- Own Your Stembureau HHS 2024
- Stadslab Duindorp 2024-2027: Jongerenparticipatie door CLRA

Gemeente Amsterdam, Hogeschool van Amsterdam

- Aanvulling Burgerberaad Schone Stad
- Stadsdeelpanels Amsterdam

Provincie Zuid-Holland

- Evaluatie Burgerberaden Provincie Zuid - Holland

Gemeente Heemstede

- Aanvulling Burgerberaad Heemstede

Radboud Universiteit

- Landelijk burgerberaad Klimaat en Energie

BZK/VNG

- Evaluatie Lokale Burgerfora

Christelijke Basisschool De Horizon

- Community School Delft

207**Onderwijs en professionalisering**

- 154 Lezingen, (gast)colleges voor studenten en docenten
- 20 Projecten met studenten
- 8 Minoren en keuzemodulen
- 9 Afstudeeropdrachten
- 3 Bijdrage onderzoekslijn in curriculum
- 10 Evenementen en congressen
- 1 Onderwijsmaterialen
- 2 Lid van werkveldcommissie

38**Onderzoek en ontwikkeling**

- 18 Artikelen in tijdschriften
- 13 Wetenschappelijke congresbijdragen
- 4 Hoofdstukken in boeken
- 2 Tools & Prototype
- 1 Proefschrift

160**Beroepspraktijk en maatschappij**

- 66 Lezingen voor professionals
- 11 Adviestrajecten
- 12 Langdurige samenwerkingenverbanden
- 25 Publicaties media
- 23 Rapporten
- 11 Evenementen/ congressen voor beroepspraktijk
- 13 Lidmaatschap wetenschappelijke redactie tijdschrift of wetenschappelijke commissie

In 2024 toegekende subsidies:

- HEA (Haagse Educatie Agenda): Hoger onderwijs Den Haag 2023: Een Community of Practice
- Regieorgaan SIA Raak Publiek: Duurzame Burgerberaden
- Ministerie van VWS: Kaderregeling VWS-subsidies: Werkplaats Sociaal Domein Zorg Sociaal 2023-2025
- ZonMw: Open Onderzoeksronde Gewoon Bijzonder 2014-2024: Samenwerking met naasten van NAH patiënten
- Regieorgaan SIA: Platformregeling 2022-2024: Platform Jeugd en gezin
- ZonMw: VIMP 2024: VIMP Als professional ervaring met HG/KM
- Regieorgaan SIA: Driving Urban Transitions 2023: Pathways towards Age-friendly Neighbourhoods
- Europese Commissie: KA220 Cooperation partnerships in Higher Education: AGE-MEDU (Advancing Geriatric Education for Nurses and Techs at High University)
- Regieorgaan SIA: Driving Urban Transitions 2023: Urban CoLLar
- Regieorgaan SIA: Netwerkontwikkeling Richting Europa: The Age-friendly Balkans Connected (ABC) Network
- ZonMw: Implementatie-impuls Wat werkt voor de jeugd: Leren op Spanning
- Regieorgaan SIA: KIEM-HBO: Grounded: Visualisatie en participatie
- Regieorgaan SIA: KIEM MV: Versnelde actie in wonen en zorg
- ZonMw: Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd: SAMENWerken aan kwaliteit en blijvend leren in de zorg voor jeugd

Minoren waar we in 2024 een bijdrage aan hebben geleverd:

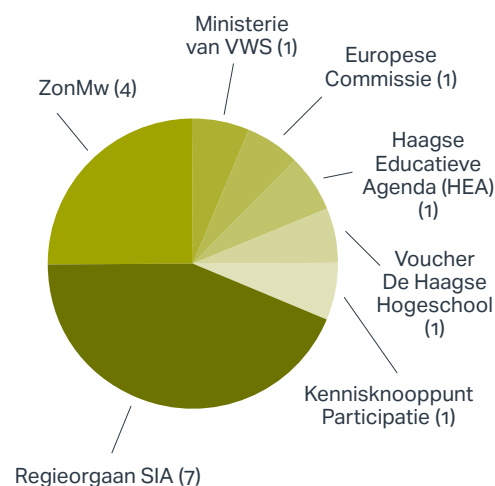
- Sociale innovatie in stad en wijk, faculteit BRV
- Oplossingsgericht werken bij de overheid, faculteit ITD
- Werken met gezinnen in complexe situaties, faculteit SWE
- Koninkrijkszaken introductie, faculteit BRV
- Digitalisering & Recht, faculteit BRV
- Asielmigratie: recht, praktijk en realiteit, faculteit BRV
- Many Faces of Globalization, faculteit TIS
- Ingesloten, uitgesloten: racisme en discriminatie op de werkvloer, faculteit BRV
- BE Smart, Strategies for Smart Sustainable Cities, faculteit TIS
- Participatieve gezondheidszorg, faculteit GVS
- Kinderrechten, faculteit SWE en BRV
- Innovative Data Visualisation, faculteit ITD

Financiën**2.264.279**

HHS Financiering

1.303.900

Externe financiering

In 2024 toegekende subsidies:

ONDERWIJS EN PROFESSIONALISERING

Lezingen, workshop (gast) college

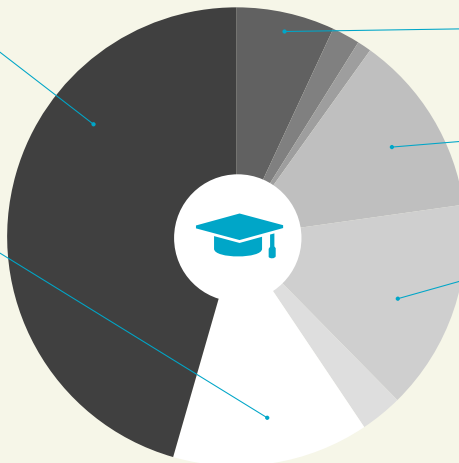
Aantal studenten	800
Aantal docenten	251
Aantal professionals	2147
Aantal onderzoekers	534

Georganiseerde evenementen en congressen

Aantal studenten	46
Aantal docenten	81
Aantal professionals	557
Aantal onderzoekers	120

TOTAAL

Aantal studenten	1379
Aantal docenten	332
Aantal professionals	2704
Aantal onderzoekers	656



Afstudeeropdrachten

Aantal studenten	9
------------------	---

Projecten met studenten

Aantal studenten	284
Aantal onderzoekers	2

Minoren en keuzemodulen

Aantal studenten	240
------------------	-----

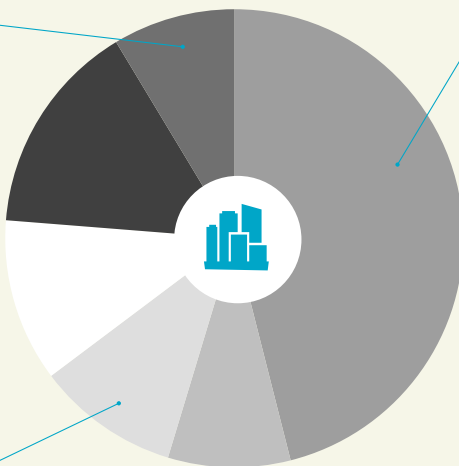
BEROEPSPRAKTIJK EN MAATSCHAPPIJ

Georganiseerde congressen voor beroepspraktijk

Aantal studenten	10
Aantal docenten	28
Aantal professionals	602
Aantal onderzoekers	16

Lezingen voor beroepspraktijk

Aantal studenten	52
Aantal docenten	43
Aantal professionals	1612
Aantal onderzoekers	409



TOTAAL

Aantal studenten	62
Aantal docenten	71
Aantal professionals	2214
Aantal onderzoekers	425

Kwaliteit

Het onderzoek van ons Centre of Expertise moet van hoge kwaliteit zijn om een betekenisvolle bijdrage aan onderwijs en beroepspraktijk te kunnen leveren. Voor de borging van onze kwaliteit volgen we de kwaliteitscyclus van de hogeschool. Conform deze cyclus is in maart 2024 een mid-term review uitgevoerd langs de standaarden van het brancheprotocol (BKO). Binnen GUTs organiseren we daarom een systematische aanpak van kwaliteitszorg en kwaliteitsverbetering.

Onderzoeksprojecten variëren in omvang, doorlooptijd en financiering (en de hiermee samenhangende kwaliteitszorg). Op verschillende manieren organiseren we feedback en intervisie over de grenzen van de lectoraten in de vorm van thematische methodologische bijeenkomsten voor en door onderzoekers van GUTs. De kwaliteit van onze kennisproducten en design & development producten wordt voor een deel gewaarborgd door onafhankelijke beoordeling door externe experts. Bij subsidievoorstellen, (internationale) wetenschappelijke artikelen en conferenties vindt externe toetsing plaats door onafhankelijke referenten. Het feit dat subsidievoorstellen gehonoreerd worden, zien we als een blijk van waardering van de kwaliteit van ons onderzoek. Een deel van ons onderzoeksproces is het ontwerpen en ontwikkelen van middelen die worden ingezet in actieonderzoek. Hierbij passen we geëigende methoden en technieken toe, bijvoorbeeld in co-creatie-sessies en met een benadering van design thinking, waarbij iteratie en toetsing in de praktijk belangrijk zijn. Digitale middelen worden ontworpen en ontwikkeld met de in het IT-domein gangbare scrum-methode. Uitgangspunten zijn daarbij interdisciplinaire samenwerking en een degelijk proces van conceptualisering, detail ontwerp, ontwikkeling, toetsing, evaluatie en reflectie. Kwaliteitsborging is daarmee een integraal onderdeel van het onderzoeksproces.

Als kenniscentrum investeren we ook in de ontwikkeling van onze kwaliteitscultuur door professionalisering. Zo vond in 2024 weer een schrijfretraite plaats, waarin onderzoekers twee dagen tijd hadden om te werken aan eigen teksten. Ook organiseerden we een mini-symposium, waarin onze onderzoekers onderling inzichten presenteerden uit lopend of afgerond onderzoek. We organiseerden onder andere bijeenkomsten over inclusief onderzoek voor de vergroting van de bewustwording van de AVG-regels en een bijeenkomst over Research Drive (SURF), research datamanagement en de tool ATLAS.ti.

“Studenten spelen een cruciale rol als vertolkers van deze projecten, wat hen de kans biedt zich verder te ontwikkelen. Het is mooi om de diversiteit van onze projecten te zien en hoe ze nieuwe verbindingen leggen tussen onderwijs en onderzoek.”

Katja Rusinovic

lector Grootstedelijke Ontwikkelingen

Financiën

Ons streven was om in 2024 voor 54 procent van het onderzoek van ons Centre of Expertise externe financiering te verwerven. We werken op verschillende wijzen aan het continueren van onze tweede en derde geldstroom. We stellen onszelf daarbij de volgende doelen:

1. Het *continueren* van de financiering via de tweede geldstroom door het schrijven van goede subsidieaanvragen (met name via RAAK-subsidies van SIA)
2. Het continueren van het werven van de derde geldstroom. Waarbij we met name investeren in het maken van meer structurele, meerjarige financiële afspraken met onze strategische partners (Den Haag, Zoetermeer, Delft).

Voor de continuïteit is het nodig te investeren in onderzoekscapaciteit. Uit binnengebrachte tweede en derde geldstroom onderzoek kunnen wij onze groei realiseren. Onderzoekers worden hierbij ondersteund door de funding support office van de hogeschool. Tevens hebben wij hierin in 2024 geïnvesteerd door een subsidieschrijver aan te stellen om (internationale) aanvragen te stimuleren en onderzoekers te ondersteunen.

Het inverdienpercentage hebben we met 76 procent ruimschoots gerealiseerd. Het invorderen gaat op hoofdlijnen goed, maar gaat niet automatisch. We blijven op dit vlak investeren in onze eigen professionalisering.

Zie voor een recent overzicht van onze publicaties en bijdragen in de media:

Website:

Kenniscentrum Governance of Urban Transitions - De Haagse Hogeschool

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/company/coe-guts>

Studenten bij GUTs

Studenten zijn onmisbaar binnen het CoE GUTs. Het aantal betrokken studenten vanuit diverse opleidingen groeit snel. Samen bouwen we aan kennis en oplossingen voor een inclusieve stad, waarbij studenten leren in de praktijk en waardevolle bijdragen leveren aan ons onderzoek. We streven naar het versterken van het onderwijs met onderzoekskennis om studenten optimaal voor te bereiden op hun toekomst, zowel in nationale als internationale context. We zien studenten als beginnende collega's, waarmee we samenwerken aan actuele onderzoeksprojecten die we uitvoeren met onze praktijkpartners. Door hun creatieve en oplossingsgerichte inbreng leveren zij een waardevolle bijdrage aan ons onderzoeksteam.

Studenten kunnen op verschillende manieren betrokken raken bij ons onderzoek en onze activiteiten. Net als voorgaand jaar hebben wij extra geïnvesteerd in het structureel realiseren van een aantal Leerarbeidsplekken (LAP) en afstudeerplekken voor studenten van De Haagse. Daarnaast kunnen studenten bij ons werken als student-assistent, als onderdeel van een (meeloop) stage of een minor volgen.

Lees [hier](#) onze studentenbrochure.

“Ik kijk uit naar deze volgende fase. Het lectoraat staat stevig, met waardevolle samenwerkingen en veelbelovende projecten. Onze opdracht blijft: continu verbeteren in impact en onderwijs. Zo versterken we de ondersteuning bij opgroeien en opvoeden, gesteund door het Kennisnetwerk.”

Rob Gilsing

lector Jeugdhulp in Transformatie



Ondertekening Zorg-Pilot, De Haagse Hogeschool





Zainab Tahari Student-assistent

Diepgaand inzicht

'In 2024 was ik actief betrokken bij het project van de Community of Practice voor vrouwenorganisaties. Mijn belangrijkste verantwoordelijkheden bestonden uit het organiseren van bijeenkomsten en het opstellen van verslagen. Deze ervaring heeft niet alleen mijn organisatorische vaardigheden versterkt, maar mij ook diepgaand inzicht gegeven in de dynamiek en uitdagingen waarmee vrouwenorganisaties te maken hebben.

Waardevolle aanvulling

Mijn bijdrage aan dit project was een waardevolle aanvulling op mijn studie Bestuurskunde/Overheidsmanagement. Ik heb geleerd hoe beleidsvorming en samenwerking binnen maatschappelijke organisaties tot stand komen en hoe essentieel netwerken en kennisdeling zijn in dit werkveld. Daarnaast heb ik mijn communicatieve en analytische vaardigheden verder ontwikkeld, zowel door het schrijven van verslagen als door de interactie met diverse stakeholders.

'Mijn tijd bij GUTs heb ik als waardevol en inspirerend ervaren. De samenwerking met vrouwenorganisaties in Den Haag heeft mij nieuwe inzichten gegeven in hun ambitie, veerkracht en doorzettingsvermogen. Dit heeft niet alleen mijn professionele perspectief verbreed, maar ook mijn persoonlijke netwerk versterkt. Het was een leerzame en verrijkende ervaring die mij zeker zal ondersteunen in mijn verdere carrière.'



Tamara Boers Student-assistent

Een gouden kans

'Mijn naam is Tamara Boers en ik volg de opleiding Voeding en Diëtetiek aan De Haagse Hogeschool. Tijdens het derde jaar van mijn opleiding liep ik stage bij Centre of Expertise Health Innovation en kwam ik via via terecht bij Centre of Expertise Governance of Urban Transitions (GUTs) als student-assistent communicatie. Bij mijn opleiding past en verwacht je een totaal andere functie, maar ik vervul deze functie met veel plezier. Ik zie dit als een gouden kans om mij breder te oriënteren tijdens mijn studie en nieuwe ervaringen en vaardigheden op te doen.

Schrijfvaardigheden

Tijdens mijn werk voor GUTs ben ik enorm gegroeid in mijn schrijfvaardigheden. Waar ik voorheen niet veel tijd en aandacht besteedde aan de juiste schrijfwijze, doe ik dit tegenwoordig automatisch. Die schrijfvaardigheden komen goed van pas tijdens mijn opleiding. Mijn verslagen hebben tegenwoordig niet alleen minder typefouten, ook houd ik me beter aan het maximaal aantal woorden, iets waar ik vroeger niet bepaald in uitblonk.

Ontwikkeling

Naast mijn opgepoetste schrijfvaardigheden, zijn er tal van andere zaken die ik geleerd heb. Achter de schermen heb ik gezien hoe een symposium in elkaar gezet wordt en hoe GUTs verschillende onderzoeken uitvoert. Daarnaast heb ik veel geleerd over het professioneel communiceren via sociale media, zoals LinkedIn. Mijn werk bestaat volledig uit interprofessioneel werken met andere disciplines, waardoor ik gegroeid ben in mijn communicatieve vaardigheden.

Dankzij mijn werkzaamheden bij GUTs, heb ik totaal andere vaardigheden ontwikkeld dan wat aan bod komt tijdens de opleiding. Ik heb een breder beeld van mijn carrièremogelijkheden en heb van het bedrijfsleven kunnen proeven in een veilige omgeving, waardoor ik beter ben voorbereid op mijn toekomstige loopbaan.

Een bijbaan als student-assistent kan ik iedereen aanbevelen. Mijn ervaring is dat GUTs tijd in je wil investeren. Je bent daardoor niet alleen maar aan het werk, maar leert en krijgt de kans om jezelf te ontplooien op een manier die je misschien niet bij jezelf had verwacht!



Marwa el Baraka Student-assistent

Een waardevolle ervaring bij het platform Stad en Wijk

In 2024 was ik actief als studentassistent bij het platform Stad en Wijk, een rol die mij niet alleen de kans gaf om waardevolle praktijkervaring op te doen, maar die ook perfect aansloot bij mijn studie Bestuurskunde.

Gedurende mijn tijd bij het platform heb ik een breed scala aan werkzaamheden mogen uitvoeren. Zo ondersteunde ik bij diverse bijeenkomsten en woonde ik werkgroepoverleggen bij waarin actuele maatschappelijke vraagstukken centraal stonden. Een bijzonder hoogtepunt was het bijwonen van een symposium en een landelijk lectorenoverleg, waar lectoren uit bijna heel Nederland bijeenkwamen om hun kennis en ervaringen te delen.

Deze ervaringen hebben mijn inzicht in beleidsvorming en maatschappelijke samenwerking aanzienlijk verdiept. Door de verschillende perspectieven en discussies waar ik getuige van was, heb ik een beter beeld gekregen van hoe complexe maatschappelijke problemen in de praktijk worden besproken en aangepakt. Dit sloot naadloos aan bij de theorieën en modellen die ik tijdens mijn studie heb leren kennen.

Wat deze periode voor mij extra waardevol maakte, was de nadruk op samenwerking. Ik heb geleerd hoe belangrijk het is dat verschillende partijen – van onderzoekers tot beleidsmakers – met elkaar in gesprek gaan en samen oplossingen zoeken. Ook viel me op hoe maatschappelijke thema's vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd, wat zorgt voor meer draagvlak en effectievere aanpakken.

Kortom, mijn tijd bij het platform Stad en Wijk was leerzaam, inspirerend en heeft mij geholpen om me verder te ontwikkelen als toekomstig professional in het publieke domein.

04

Partners en netwerk GUTs



In 2025 willen we kwalitatief en kwantitatief stevig gegroeid zijn als Centre of Expertise. We willen de vanzelfsprekende kennispartner zijn voor opleidingen en stedelijke partijen met vragen op het gebied van de inclusieve stad, stedelijke governance en op het grensvlak van die thema's.



Het onderzoek van ons Centre of Expertise heeft extra (maatschappelijke) impact doordat we in ons onderzoek intensief samenwerken met stedelijke partners en onderwijspartners. Tijdens het gezamenlijk opzetten en uitvoeren van het onderzoek vindt veel kennisuitwisseling plaats.

Dat deze kennisuitwisseling ook door onze partners gewaardeerd wordt, blijkt uit:

- de toenemende betrokkenheid en investeringsbereidheid van bestaande (interne en externe) partners;
- een groeiende vraag naar ons onderzoek en naar onze activiteiten;
- een toenemende vraag vanuit het onderwijs.

Dit bleek ook uit het rapport van onze **mid-term review**:

- De commissie waardeert enorm dat het onderzoek binnen het Centre of Expertise in nauwe samenwerking met de beroepspraktijk wordt vormgegeven. Daarbij wordt de vraagstelling en uitvoering van het onderzoek in goed overleg met alle partners bepaald. De commissie is vooral onder de indruk hoe het Centre of Expertise verbinding maakt met en zorgt voor inbedding in de stad Den Haag en in haar wijken. Een medewerker van de gemeente Den Haag zegt over de waarde van GUTs het volgende: "Deze onderzoeksprogramma's trekken ons het stadhuis uit en de stad in. Dat is goed, want als dat niet gebeurt dan zijn wij per definitie te laat om te reageren op dat wat er in de samenleving en de wijken speelt."
- De externe partners waarmee de commissie sprak, gaven eveneens aan dat het Centre of Expertise in hun onderzoeks (profilering) meebeweegt met de complexe veranderingen in de praktijk. De externe werkveldpartners waarderen de bijdrage van het Centre of Expertise aan hun beroepspraktijk.



- De commissie waardeert dat in het praktijkgerichte onderzoek met lokale partners, in het bijzonder met bewoners, concreet handen en voeten gegeven wordt aan reciprociteit (het 'teruggeven') ten aanzien van de onderzoeksinspanningen (het 'halen'). Als voorbeeld noemt de commissie de quizavond die één van de studentonderzoekers organiseerde voor wijkbewoners.

Interne samenwerking

Een van onze fundamentele doelstellingen is samenwerking met relevante opleidingen, om met onze onderzoekskennis bij te dragen aan het onderwijs. Veel studenten van De Haagse Hogeschool spelen straks een rol binnen de stad, als ambtenaar, ondernemer, vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld of burger. Het is daarom essentieel dat ons onderwijs toekomstbestendig is en goed aansluit op de actuele economische en maatschappelijke vraagstukken in de regio. Wij willen bijdragen aan onderwijs dat onze studenten voorbereidt op het effectief omgaan met de transities waar de stad voor staat. En leiden we studenten op tot professionals die straks in de stad het verschil kunnen maken. We geven studenten de gelegenheid om in de praktijk van de stad te leren door onze veelal actiegericht onderzoeksmethoden en onze activiteiten in samenwerking met onderwijspartners. Andersom zien we ook hoeveel het onderzoek en de praktijk van de inzichten en vragen van studenten kan leren.

Dit bleek ook uit het rapport van onze **mid-term review**:

- Op basis van de zelfevaluatie en de gesprekken constateert de commissie dat er een duidelijke doorwerking is van onderzoek naar onderwijs (en andersom). De minoren zijn hiervan een voorbeeld. Een ander mooi voorbeeld is de tijdslijn die in lectoraatsonderzoek werd ontwikkeld en gebruikt om de ontwikkeling van een kind weer te geven. Deze wordt nu ook ingezet bij de opleidingen Pedagogiek en Social Work van De Haagse Hogeschool.
- De commissie vernam dat lector(at)en steeds vaker worden betrokken bij curriculumevaluatie en -vernieuwingen. En waar mogelijk worden studenten betrokken bij lectoraatsonderzoeken, onder meer in de vorm van challenges.
- De commissie erkent – zoals GUTs zelf aangeeft – dat de relatie tussen onderzoek en onderwijs ingewikkeld blijft, mede vanwege de matrixorganisatie van De Haagse Hogeschool. De commissie heeft wel de indruk dat de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek al vruchtbare resultaten oplevert.

Overzicht opleidingen waarmee GUTs samenwerkt

Faculteit	Opleiding
Bestuur, Recht en Veiligheid	Bestuurskunde en Overheidsorganisaties International Public Management HBO-Recht Integrale Veiligheidskunde
Sociaal Werk en Educatie	Social Work PABO Pedagogiek
IT & Design	Communication & Multimedia Design HBO-ICT
Technologie, Innovatie & Samenleving	Bouwkunde
Faculteit Management & Organisatie	Facility Management
Faculteit Gezondheid, Voeding & Sport	Verpleegkunde

Samenwerking met CoE's en lectoraten

Op projectniveau werken we veel samen met het lectoraat Inclusive Education van het Centre of Expertise Global and Inclusive Learning (GIL) op thema's als kansengelijkheid en inclusie. Afgelopen jaren werkten we ook regelmatig samen met het lectoraat Urban Ageing van het Centre of Expertise Health Innovation (HI), dat per 1 januari 2024 is overgestapt naar GUTs. De samenwerking met HI zetten we voort en intensiveren we de komende jaren op het thema Rechtvaardig Samenleven uit de kennisagenda. Ook langs de lijn van de andere twee thema's uit de kennisagenda verwachten we meer samenwerking met de andere Centre of Expertises.

Externe partners

Prioriteit in 2024 was de continuering en doorontwikkeling van de activiteiten waarin GUTs al met diverse partners samenwerkt. In 2024 werkten we onder andere aan de uitvoering van de lopende meerjarige samenwerkingen en aan nieuwe samenwerkingen.

In 2024 waren de lopende en opgestarte meerjarige, gezamenlijk gefinancierde samenwerkingen:

- Onderzoeksagenda Participatie, samenwerking met gemeente Den Haag (3 jaar)
- Onderzoeksagenda Migratie en Lokaal Beleid, samenwerking met gemeente Den Haag en Risbo/EUR (3 jaar)
- Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden, samenwerking met gemeente Den Haag en zeven externe partijen (6 jaar)
- Onderzoeksagenda Overheid, Data en Burgerschap, samenwerking met stichting SOD (4 jaar)
- Monitoring- en evaluatieonderzoek Jeugd en gezin, samenwerking met gemeente Den Haag (8 jaar)
- Stadslab Duindorp: opgroeien in Duindorp samenwerking met gemeente Den Haag (3 jaar)
- Werkplaats Sociaal Domein – Regulier (III), samenwerking met gemeente Den Haag en SHOP met financiering van het Ministerie van VWS (4 jaar)
- Werkplaats Sociaal Domein – Ondersteuning ouderen, samenwerking met gemeente Den Haag en gemeente Delft (3 jaar)
- Werkplaats Sociaal Domein – samenwerking zorgsociaal, samenwerking met gemeente Den Haag met financiering van het Ministerie van VWS (2 jaar)
- Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag, wordt jaarlijks verlengd door gemeente Den Haag
- Regiodeal Newtowns (Zoetermeer, Capelle aan den IJssel en Nissewaard), in samenwerking met CoE Health innovation, samenwerking met verschillende gemeentes (3 jaar)
- Voortraject meerjarige samenwerking migratie en zorg, samenwerking met gemeente Haag, met als doel het realiseren van een meerjarige samenwerking (1 jaar)

In onze samenwerking met de gemeentes werken we waar mogelijk ook samen met andere Centre of Expertises. Voorbeelden staan op onze [LinkedIn-pagina](#) en [website](#).

Het Centre of Expertise GUTs is stevig geworteld in de Haagse regio. Ons netwerk helpt ons bij het identificeren van relevante, praktijkgerichte onderzoeksvragen en bij het vinden van partners voor het gezamenlijk doen van onderzoek. Tot slot werken we met ons netwerk samen voor het toetsen van onze oplossingen.

- Overheden: eerste focus ligt op Den Haag, Zoetermeer en Delft, daarna op Leidschendam - Voorburg, metropoolregio Rotterdam Den Haag, de Rijksoverheid (BZK, OCW) en de provincie
- Organisaties op wijkniveau, bewonersorganisaties en zzp'ers
- Vertegenwoordigende organisaties uit het maatschappelijk middenveld
- Marktpartijen in zorg, onderwijs, wonen, welzijn, cultuur, ondernemingen
- Kennisinstellingen regionaal, nationaal, internationaal
- Bedrijven

Op projectniveau werken we binnen het Centre of Expertise samen met een veelheid aan partners. In onze subsidieprojecten werken we regelmatig samen met de HvA, Hogeschool Leiden, Inholland, TU Delft en het Verwey-

Jonker Instituut. Ook hebben wij een structurele, deels geformaliseerde, samenwerking met Experts in Media en Maatschappij (EMMA) en Risbo (Erasmus Universiteit Rotterdam). Naast individuele netwerkpartners participeren we structureel in een aantal bredere netwerken/coalities:

- Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden, waar het lectoraat Jeugdhulp in Transformatie onderdeel van is en mede door gefinancierd wordt.
- Het lectorenplatform Stad en Wijk dat gefinancierd wordt door Regieorgaan SIA en waarvoor GUTs optreedt als penvoerder. Binnen dit platform werken we samen met andere hogescholen die actief zijn op het gebied van stad.
- Het lectorenplatform praktijkgericht ICT-onderzoek en de Nederlandse AI-Coalitie.
- Het lectorenplatform Toekomst behendig bestuur.
- Met een aantal lectoraten werken we samen rond het thema Jeugd in de SPRONG Inclu-Zie waarin aangesloten wordt op de hervormingsagenda Jeugd.



05

Wie zijn wij



Managementteam GUTs



Henno Theisens

Directeur Centre of Expertise GUTs
Lector Public Governance

Henno Theisens studeerde European Politics and Policy aan de London School of Economics en bestuurskunde aan de Universiteit Twente (UT). In 2004 promoveerde hij aan het Center for Higher Education Policy Studies van de UT, op een vergelijkend onderzoek naar beleidsverandering in het hoger onderwijs in Nederland en Engeland.

Als onderzoeker in Enschede deed hij met name internationaal consultancywerk op het gebied van hoger onderwijs. Vanaf 2005 werkte hij als analist bij de onderwijsdirectie van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in Parijs. In 2012 werd Theisens benoemd tot lector aan De Haagse Hogeschool.



Katja Rusinovic

Lector Grootstedelijke Ontwikkelingen

Sinds 1 juni 2020 is Katja Rusinovic lector Grootstedelijke Ontwikkelingen aan De Haagse Hogeschool. Centrale thema's in haar werk zijn sociale mobiliteit, burgerschap, (arbeids) migratie, stedelijke arbeidsmarkt, onderwijs en nieuwe woonvormen voor ouderen. Daarnaast houdt zij zich op dit moment bezig met onderzoek naar de maatschappelijke impact van COVID-19 in Den Haag.

In 2006 promoveerde Katja aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op een studie naar migrantenondernemerschap in de vier grote steden, waarbij een vergelijking is gemaakt tussen eerste en tweede generatie migranten. Haar postdoctoraal onderzoek betrof burgerschap en transnationale bindingen onder de migrantenmiddenklasse in Rotterdam en Den Haag. Van 2012 tot 2017 werkte Katja aan de Universiteit van Amsterdam bij de afdeling Sociologie, als docent, onderzoeker en opleidingsdirecteur van de master sociologie. Sinds 2017 werkt zij aan De Haagse Hogeschool. Sinds zomer 2024 heeft Katja een deel van de taken van de leading lector overgenomen, waaronder de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse aansturing van GUTs.



Meike de Jong

Manager GUTs

Meike de Jong is sinds september 2019 Manager GUTs van het CoE Governance of Urban Transitions. Na haar studies Bedrijfskunde en Sociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam begon zij in 2005 als onderzoeker grootstedelijke ontwikkeling en tevens als beleidsmedewerker bij het voormalige Centrum voor Lectoraten en Onderzoek van De Haagse Hogeschool.

Ook was zij, van 2014 tot 2019, bestuursadviseur van het College van Bestuur van De Haagse Hogeschool. In die laatste rol was ze onder andere verantwoordelijk voor de werkgroep die aan de wieg stond van de kenniscentra.



Christine Bleijenberg

Associate lector Public Governance

In 2021 promoveerde Christine Bleijenberg op een onderzoek naar de betekenis van gesprekken voor het verloop en de uitkomsten van lokale participatieprocessen. Voordat ze als PhD-onderzoeker begon, heeft ze lange tijd in verschillende (leidinggevende) rollen in de praktijk gewerkt aan de relatie tussen burgers en de overheid.

In haar onderzoek hanteert Christine een communicatief perspectief op governance vraagstukken. Ze doet onderzoek naar de – offline en online – interacties tussen burgers, ambtenaren en bestuurders én in eigen kring. In haar onderzoek ligt de focus op het vergroten van de effectiviteit van vormen van participatie, de aansluiting tussen de participatieve en representatieve democratie, en de verbinding tussen door de overheid en door burgers geïnitieerde participatie. Proefschrift In gesprek of uitgepraat? Over de betekenis van gesprekken voor het verloop van lokale participatieprocessen (2021).



Jos van Leeuwen

Lector Civic Technology

Sinds mei 2019 is Jos van Leeuwen lector Civic Technology aan De Haagse Hogeschool. Hij studeerde begin jaren '90 Bouwinformatica aan de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e). Na zijn studie werkte hij parttime in de software-industrie en aan zijn promotieonderzoek bij de TU/e, waar hij daarna als universitair hoofddocent onderzoek deed op het gebied van collaborative design en verantwoordelijk was voor de masteropleiding Design & Decision Support Systems.

In 2006 werd hij associate professor aan de Universidade da Madeira, Portugal. Daar initieerde hij een nieuwe bacheloropleiding in Interactive Media Design en was medeoprichter en bestuurslid van het succesvolle Madeira Interactive Technologies Institute, een onderzoeks en opleidingsinstituut op het terrein van Human-Computer Interaction dat intensief samenwerkte met Carnegie Mellon University. Sinds 2011 werkt Jos bij de faculteit IT & Design van De Haagse Hogeschool, initieel als hoofddocent bij de opleiding Communication & Multimedia Design. Sinds mei 2019 is hij Lector Civic Technology.



Rob Gilsing

Lector Jeugdhulp in Transformatie

Rob Gilsing studeerde politicologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, afstudeerrichting Internationale Betrekkingen. Bij dezelfde vakgroep Politicologie deed hij vervolgens onderzoek naar de relatie tussen burger en lokaal bestuur.

Vanaf 1996 werkte hij bij het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en deed onderzoek naar lokaal jeugdbeleid. Hierop promoveerde hij in 2005. Andere belangrijke onderzoekslijnen waaraan Rob bij het SCP werkte, waren lokaal sociaal beleid en lokaal Wmo beleid. In 2009 werd hij hoofd van de onderzoeksgroep Jeugd, opvoeding en onderwijs bij het Verwey-Jonker Instituut. Daar onderzocht hij de transitie en transformatie van de jeugdhulp – naast een breed scala aan andere onderwerpen. Sinds 1 mei 2018 is Rob lector Jeugdhulp in Transformatie.



Joost van Hoof
Lector Urban Ageing

Joost van Hoof (1980) studeerde aan de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Eindhoven en Environmental Engineering aan de ČVUT (Czech Technical University) in Praag. In 2010 promoveerde hij aan de Technische Universiteit Eindhoven in samenwerking met de Hogeschool Utrecht en de Academie Gezondheidszorg Utrecht op het gebied van langer thuis wonen voor mensen met dementie. Van 2011 tot 2018 was hij werkzaam voor het Expertisecentrum Gezondheidszorg en Technologie van Fontys Hogescholen en projectleider van het Verpleeghuis van de Toekomst. In 2012-2013 was hij tevens werkzaam als projectleider bij het kennisinstituut ISSO in Rotterdam op het gebied van gezondheid en installaties. Van Hoofs werk kenmerkt zich door het benadrukken van wat ouderen nog wel kunnen, in plaats van te focussen op wat niet meer gaat, ook als participatie moeizaam lijkt.

Programmabureau



Meike de Jong



Rachel Barrett



Cynthia Delfos-Rademaker



Nezha Boukhari



Mariska Vermeer

Onderzoekers



Marianne van Bochove



Ibtissam Abaaziz



Bernell Herder



Juliet van Viersen



Denise Jonker



Nella Rebero



Fenne van Doorn

Onderzoekers lectoraat Civic Technology

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Civic Technology](#)



Jos van Leeuwen
lector



Rachel Barrett
senior managementassistent



Arnold Jan Quanjer



Matúš Majer



Çiğdem Altın Gümüşsoy



Mariëlle van Dijk



Nazanin Karimi



Kees Sommer



Siavash Kazemzadeh



Klaas-Jan Mollema

Onderzoekers lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen](#)



Katja Rusinovic
lector



Rachel Barrett
senior managementassistent



Anita Ham



Stefanie Schuddebeurs



Sam Schrevel



Stephan van Berkel



Karijn Nijhoff



Milou Andriessen



Ibtissam Abaaziz

Onderzoekers lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen](#)



Hasse van der Veen



Marianne van Bochove



Bernell Herder



Denise Jonker

Onderzoekers lectoraat Jeugdhulp in Transformatie

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie](#)



Rob Gilsing
lector



Cynthia Delfos-Rademaker
managementassistent



Anne Steenbakkers



Barbera Voskuil



Cora Bartelink



Marije van de Hulst



Marion van de Sande



Mirjam Heemskerk-van de Sprong



Mustafa Talib



Suzanne Rutz



Tamara Bos



Wouter Reith



Zeliha Erdal



Erica Joosse



Rosanne Bunk



Ibtissam Abaaziz

Onderzoekers lectoraat Public Governance

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Public Governance](#)



Henno Theisens
lector



Christine Bleijenberg



Rachel Barrett
senior managementassistent



Natasja van Esveld
management assistent



Juliet van Viersen



Bruno Koopmans



Hasse van der Veen



Marianne van Bochove



Bernell Herder



Nella Rebero

Onderzoekers lectoraat Urban Ageing

Lees hier meer over ons team: onderzoekers [Lectoraat Urban Ageing](#)



Joost van Hoof



Gaby Weij



Jeroen Dikken



Mari Groenendaal



ZsuZsu Tavy



Wil IJzereef



Loes Verdoes



Liesbeth de Wit



Marieke Wissink



Anita Ham

-  Justice LeClerq
-  Eshter Kroon
-  Jan-Martijn Knip
-  Yvonne Pronk - Dijkhuizen

Student-assistenten



Britte Oosterwijk
LAP



Brian Lammens



Luca Middelkoop



Leanne Tjong



Demi Stroober
stagiaire



Rintje Wijngaarden



Jikke Eikelboom
LAP



Karima El Jaohari
LAP



Douaa el Bacouri
LAP



Sofie Geurts
stagiaire



Marit van Eijck
stagiaire



Marwa el Baraka
LAP



Pepijn Riff
stagiaire



Ruben Filart



Salma Talib



Lione van Leeuwen



Sophie Bothof
LAP



Stijn Hoogeveen



Tamara Boers



Zainab Tahari

-  Hisjaam Bhikie
-  Cristina Mitrea
-  Alexander Rietveld

Bijlage 1

Jaarupdate 2024

Lectoraat Jeugdhulp in Transformatie

Lector Rob Gilsing



Het lectoraat richt zich op het met praktijkgericht onderzoek bijdragen aan de transformatie van de jeugdhulp en op het mede van daaruit bijdragen aan het onderwijs van de faculteit Sociaal Werk en Educatie. Daartoe neemt het lectoraat deel in professionele en onderzoeksnetwerken en verwerft het subsidies en opdrachten voor contractonderzoek. Het onderzoek draagt bij aan de centrale uitgangspunten van de transformatie van de jeugdhulp, met als doel een effectievere uitvoering ervan. Deze doelen worden nagestreefd in nauwe samenwerking met het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden, waarin drie gemeenten en vier aanbieders van jeugdhulp actief deelnemen.

De werkzaamheden van het lectoraat zijn voor een groot deel ingebed in het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden. Dit kennisnetwerk heeft als missie 'leren innoveren' en verbindt De Haagse Hogeschool, jeugdhulpaanbieders en gemeenten in Haaglanden. Het versterken van dit 'leren innoveren' draagt bij aan het continue proces van verbetering van de kwaliteit van de jeugdhulp. De praktijkgerichte onderzoeken van het kennisnetwerk hebben tot doel dit 'leren' te versterken, zowel bij aankomende als reeds werkzame professionals, als bij beleidsmakers en bestuurders, om zo bij te dragen aan een betere ondersteuning van kinderen en gezinnen in een kwetsbare positie.

Het uitgangspunt van het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden is om jeugdprofessionals optimaal in positie te brengen om kwetsbare jeugdigen en ouders passend te ondersteunen. Dit is in lijn met het vijfde transformatiedoel van de Jeugdwet: meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden, onder andere door vermindering van regeldruk. Daarbinnen is aandacht voor de overige transformatiedoelen van de Jeugdwet, zoals preventie, normalisatie, het bieden van hulp op maat en integrale hulp aan gezinnen.

Het kennisnetwerk kent drie onderzoekslijnen. Deze onderzoekslijnen hangen onder de paraplu zoals hierboven geformuleerd: de toerusting van de jeugdprofessional inclusief de noodzakelijke randvoorwaarden daarvoor. Vanuit dat perspectief kijken we naar de drie onderzoekslijnen, die onderling samenhangen en deels overlappen:

- I. Integraal werken met en voor gezinnen. Deze lijn richt zich op het bevorderen van gezinsgericht werken door jeugdprofessionals, met een brede kijk op opgroei- en

opvoedvragen. Hierbij wordt nadruk gelegd op het opbouwen en onderhouden van samenwerkingsrelaties tussen jeugdprofessionals en gezinnen, alsook tussen professionals van verschillende disciplines en organisaties.

- II. Vakmanschap. Deze lijn beoogt het vakmanschap van jeugdprofessionals te versterken, zodat zij effectieve hulp kunnen verlenen aan gezinnen. Hierbij wordt aandacht besteed aan diversiteitssensitief werken, normaliseren en het optimaliseren van professionele ruimte vanuit beleid en organisatie.
- III. Normaliseren en versterken gewone leven/ versterken pedagogische basis. Deze lijn richt zich op het versterken van een andere kijk op opgroeien en opvoeden. Hoe kunnen we het pedagogische perspectief meer ruimte geven? Hoe kunnen we de maatschappelijke dialoog over normaliseren en het versterken van het gewone leven in lokale samenlevingen en in organisaties voeden en mede vormgeven? Hoe kunnen we professionals toerust om te werken vanuit dit perspectief?

Het versterken van de pedagogische en sociale basis zien we als een noodzakelijke voorwaarde om daadwerkelijk te normaliseren: het faciliteren/organiseren van vanzelfsprekende, alledaagse, waar mogelijk informele en daarmee laagdrempelige ondersteuning.

2024 was het laatste jaar van de eerste samenwerkingsperiode (2019-2024) van het kennisnetwerk. Gedurende 2024 werd duidelijk dat alle deelnemers het belangrijk vonden om de samenwerking te continueren voor een periode van nog eens zes jaar. In deze tweede

periode zijn alle negen gemeenten van de jeugdhulpregio Haaglanden aangesloten bij het kennisnetwerk, naast de vier organisaties die al lid waren.

Uitgebreidere informatie over het lectoraat, het kennisnetwerk en de lopende onderzoeken staat op de [website](#) van het kennisnetwerk.

Onderzoeken afgerond in 2024

1. Rondom het kind

Zowel het onderwijs als de jeugdhulp kunnen ondersteuning bieden aan kinderen die dit nodig hebben om gezond en gelukkig op te groeien. In het onderzoek Rondom het kind stond de vraag centraal hoe de samenwerking tussen ouders, onderwijs- en jeugdhulpprofessionals verbeterd kan worden, zodat er passende ondersteuning geboden kan worden aan kinderen en gezinnen.

Er zijn drie factoren van belang om de samenwerking tussen ouders en professionals uit het primair onderwijs en de jeugdhulp te verbeteren: het bevorderen van duurzame onderlinge relaties, het kind in diens context centraal stellen en het versterken van de vakbekwame professional. Daarnaast zijn er vier cruciale randvoorwaarden: ruimte om samen te werken, een dekkend aanbod in onderwijs en jeugdhulp en ruimte om maatwerk te leveren wanneer kinderen (net) niet binnen bestaand aanbod passen, het ontschotten van onderwijs en jeugdhulp en een betere samenwerking met de hulp rondom bestaanszekerheid.

2. Buurthuis Ons Pandje

Het onderzoek [Buurthuis 'Ons Pandje': Maatschappelijk welzijn voor jongeren](#) richtte zich op de impact van Stichting MEION's aanbod in buurthuis 'Ons Pandje' op de competentieontwikkeling van jongeren in Den Haag, specifiek diegenen die deelnamen aan de activiteiten. Het doel was om te begrijpen aan welke activiteiten jongeren deelnamen, hoe tevreden ze hierover waren, en welke invloed deze activiteiten hadden op hun competentieontwikkeling, zoals hun omgang met ouders, onderwijs en werk. Uitgevoerd door tweedejaarsstudenten pedagogiek via interviews, heeft het onderzoek inzichten opgeleverd die Stichting MEION kunnen helpen hun aanbod te verbeteren en jongeren beter te begeleiden naar een positieve toekomst.

De resultaten laten zien dat buurthuis 'Ons Pandje' zeker bijdraagt aan de competentieontwikkeling van jongeren. Het versterkt sociale vaardigheden en relaties, bevordert zelfstandigheid en biedt een ontspannen omgeving voor

vrijtijdsbesteding. Verbeterpunten zijn meer aandacht voor relaties en veiligheid, en betere begeleiding bij de overgang naar volwassenheid. Aanbevelingen in het rapport zijn gericht op versterking van jongerenwerkers, wijkagenten en sociale interacties tussen jongeren.

3. Normaliseren in onderwijs en jeugdhulp

Normaliseren is een cruciaal onderwerp in de jeugdhulp en het onderwijs. Het [Leernetwerk Normaliseren](#) (LNW), onderdeel van de Regionale Kenniswerkplaats Jeugd (RKJ) [SAMEN](#), werkt sinds 2020 samen met jeugdigen, ouders, professionals en beleidsmakers aan het verbeteren van opgroeien en opvoeden. In 2022 resulteerde dit in een gezamenlijke visie die de nadruk legt op het normaliseren van kwetsbaarheden en twijfels, en het voorkomen van medicaliseren en problematiseren.

In 2023 heeft het LNW verschillende praktijkvoorbeelden verzameld die de uitgangspunten van deze visie in de praktijk brengen. De focus ligt daarbij op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, waar beide domeinen gezamenlijk een pedagogisch antwoord bieden op de uitdagingen van het opgroeien.

Met dit derde en laatste Klein-maar-fijn-project willen we inzicht bieden in goedlopende voorbeelden van deze samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. We onderzoeken hoe deze initiatieven bijdragen aan de visie van normaliseren en wat nodig is om dit verder te implementeren. Hierbij kijken we naar sterke punten, verbeterpunten en aandachtspunten. Zo hopen we beleid en praktijk te inspireren.

4. Prenatale huisbezoeken

Tijdens prenatale huisbezoeken (PHB) kan de jeugdgezondheidszorg (aanstaande) ouders ondersteunen als voorbereiding op de geboorte van het kind. Zij werken hierin samen met de verloskundigen, kraamzorg, ziekenhuis en sociaal domein. Met ouders, professionals, managers en beleidsmedewerkers deden we participatief actieonderzoek naar samenwerking rondom prenatale huisbezoeken in Delft hebben we waardevolle inzichten opgedaan.

Drie belangrijke lessen uit het onderzoek:

- Aansluiten bij ouders vraagt om vakmanschap en een open houding
- Succesvolle samenwerking vraagt om goede relaties tussen professionals
- Een laagdrempelig en toegankelijk PHB is van belang

Dit onderzoek heeft ons laten zien dat goede samenwerking en vakmanschap leiden tot betere ondersteuning van

(aanstaande) ouders. Door deze lessen breed te delen en toe te passen, kunnen we samen blijven werken aan een goede start voor ieder kind.

5. Professionalervaringsonderzoek: ruimte om van betekenis te zijn

De uitstroom van professionals uit de jeugdhulp is hoog. Toch blijft een aanzienlijk aantal jeugdhulpprofessionals in het vak en haalt jarenlang voldoening uit hun werk. We hebben de ervaringen van deze professionals onderzocht om beter te begrijpen wat hen motiveert, hoe ze omgaan met uitdagingen, en hoe ze hun werkplezier weten te behouden.

Ruimte om van betekenis te zijn voor jeugdigen en gezinnen is belangrijk voor professionals. Ze halen werkplezier uit het nieuwsgierig kunnen zijn naar de situatie van jeugdigen en gezinnen en het benutten van hun professionele vrijheid om te doen wat nodig is. Het vermogen om hun werk zelf vorm te geven en hun creativiteit en competenties in te zetten, maakt het werk extra aantrekkelijk.

Werken in de jeugdhulp is niet alleen werk dat ertoe doet, maar ook werk dat raakt. Jeugdhulpprofessionals ervaren frustratie wanneer het niet lukt om resultaten te bereiken voor jeugdigen en gezinnen. Het is daarom belangrijk om realistische verwachtingen te hebben, kleine stappen als successen te zien en te accepteren dat niet alles binnen hun invloed ligt.

Fijne collega's zijn een belangrijke bron van steun. Ook organisaties spelen een cruciale rol. Zij kunnen het werkplezier bevorderen door te werken vanuit een langetermijnvisie, professionals meer zeggenschap te geven over hun werk, steunende leidinggevers in te zetten, ontwikkelingsmogelijkheden te bieden en waardering te tonen.

6. Tool Geboortezorg

Professionals in de geboortezorg en moeders met gestapelde problemen geven aan dat hun samenwerking niet altijd vanzelf gaat. Professionals lopen tegen belemmeringen aan bij het bieden van passende geboortezorg. De moeders ervaren dat hun behoeften en het aanbod in de geboortezorg niet altijd op elkaar aansluiten. Dat belemmert hen om onderling vertrouwen op te bouwen, rondom zwangerschap en bevalling. En, het maakt het lastig om de kennis van professionals te verbinden met de kennis en ervaringen van moeders. Samenwerken aan vertrouwen en verbinden zijn belangrijk om passende en integrale geboortezorg te bieden. De Tool Geboortezorg is

ontwikkeld om deze samenwerking te ondersteunen.

Het doel van de tool is tweeledig (1) Professionals in de geboortezorg handvatten bieden om met moeders in gesprek te komen en te blijven rond zwangerschap, bevalling en babyverzorging; (2) Moeders uit te nodigen om in gesprek te gaan en te blijven over vragen en zorgen rondom zwangerschap, bevalling en babyverzorging.

7. Pro Grotius

Mentoren en ondersteuningscoördinatoren (onderwijsprofessionals) binnen het Pro Grotius College (school voor praktijkonderwijs in Delft) ervaren een grote zorglast. Zij besteden een groot deel van hun begeleidingstijd voor leerlingen aan het acteren op vragen en ondersteuningsbehoeften die vaak niet onderwijs gerelateerd zijn. Om op de school de (basis)ondersteuning voor leerlingen op orde te krijgen is gestuurd op:

- planmatig werken,
- het versnellen van de procedure voor individuele plannen voor leerlingen (onderwijs-zorgarrangementen) en
- het verkennen van mogelijkheden voor collectief lokaal preventief aanbod en onderwijs-zorgarrangementen voor groepen leerlingen. Om de (basis)ondersteuning in het voortgezet onderwijs te monitoren is een instrument ontwikkeld, dat alle scholen in de regio kunnen gebruiken. Het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Delfland gebruikt dit instrument om met scholen de (basis)ondersteuning in kaart te brengen.

Onderzoeken waaraan in 2024 is gewerkt

Tabel 1 biedt een overzicht van de onderzoeken waaraan in 2024 is gewerkt. Hierbij zijn de onderzoeken ingedeeld naar de drie onderzoekslijnen van het kennisnetwerk.

Tabel 1 Onderzoeken in 2024 per onderzoekslijn

Onderzoek	Beschrijving	
Interprofessionele samenwerking		
1 Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming	Met participatief actieonderzoek volgen we het verloop van de proeftuin in de regio Haaglanden, dat er is in het kader van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Aan het onderzoek werken de volgende organisaties mee: Veilig Thuis Haaglanden, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming west, William Schrikker Groep, CJG Den Haag, Delft Support, SKT Westland, Perspektief, Impegno. Gestart augustus 2023, afronding in 2025	<i>Verwey-Jonker Instituut</i>
2 Integrale samenwerking rondom prenatale huisbezoeken	Participatief actieonderzoek rond integrale samenwerking tussen het medische en sociale domein rondom de prenatale huisbezoeken. Vanuit het perspectief van ouders zicht krijgen op bevorderende en belemmerende factoren, en acties voor verbetering ontwikkelen. Gestart eind 2021, afronding eind 2023, publicatie 2024	<i>Gemeente Delft, Reinier de Graaf, JGZ ZHW, verloskundigen Delvi, kraamzorg de Eilanden</i>
3 Rondom het kind	Inzicht in effectieve samenwerkingsprocessen in het jeugdveld, specifiek gericht op situaties waarin onderwijs en jeugdhulp betrokken zijn bij de hulp. Analyse van de opbrengsten op school-, gemeentelijk en regionaal niveau. Gestart in 2020, afronding 2023, publicatie 2024	<i>Gemeenten en basisscholen in Den Haag en Delft</i>
4 Pro Grotius	Actie-onderzoek naar de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp het praktijkonderwijs rond hulpvragen die zowel thuis als op school spelen. Gestart november 2021, afronding 2024	<i>Hanneke van Noort</i>
5 Monitoring en evaluatie Haags toekomstperspectief Jeugd	De gemeente Den Haag organiseert per 2024 de jeugdhulp anders: er zijn twee samenwerkingsverbanden die een totaalbedrag krijgen voor (bijna) alle jeugdhulp in de aan hen toegewezen gebieden. Met dit onderzoek ondersteunen we het nieuwe stelsel door monitoring en evaluatie. Gestart in 2024, loopt door tot en met 2031	<i>Verwey-Jonker Instituut, Ecorys, gemeente Den Haag, Kracht, rondomJou</i>

6 Doorgaande lijn in de Haagse voor- en vroegschoolse educatie

Voor peuters en kleuters die extra ondersteuning bij hun ontwikkeling kunnen gebruiken, is er voor- en vroegschoolse educatie. Om de overgang van de peuters naar de kleuters beter te laten verlopen, doen we een uitvraag naar hoe organisaties in Den Haag de 'doorgaande lijn' organiseren.
Gestart in 2024, loopt door tot half 2025

*Haags Leernetwerk
kwaliteit VVE: gemeente Den Haag, 2Samen, DAK kinderopvang, JongLeren, Kinderopvang Morgen, Gro-up, Stichting Talentenkluip, De Haagse Scholen, SCOH, Lucas onderwijs*

Vakmanschap

7 Platform Jeugdhulpprofessionals Haaglanden (PJH) / Professional-ervaringsonderzoek

Het doel is de ervaringen van jeugdhulpprofessionals in Haaglanden rond 'Ruimte voor de professional' in beeld te brengen en uitwisseling te stimuleren. Dit doen we met een werkgroep van professionals plus een periodiek professionalervaringsonderzoek. Gestart in 2021, publicatie 'Ruimte om van betekenis te zijn' in 2024, nog 1 vervolgonderzoek, afronding in 2025

8 Startende professionals

Doel van dit onderzoek is een concrete bijdrage leveren aan het behoud van jeugdhulpprofessionals binnen de jeugdhulpsector. Daarnaast willen we zicht krijgen op de vraag of de vooropleiding de startende professionals voldoende toerust om hun werk adequaat uit te voeren. In 2024 is een **infographic** verschenen.
Gestart in januari 2022, loopt door tot 2027

9 Leren op spanning

In dit project staat leren centraal. Professionele richtlijnen, regels en wetten kunnen professionals ondersteunen in het bieden van passende hulp, maar kunnen ook tot spanning leiden. Dit project onderzoekt hoe professionals en hun organisaties met deze spanning kunnen omgaan en hierin kunnen blijven leren, om zo het bieden van passende hulp te versterken.
Gestart in december 2024, loopt door tot halverwege 2026

SKT Westland, JB West, KOOS, OIDOS, inhoudsdeskundigen jongeren- en ouderperspectief, Erasmus Centrum voor Zorgbestuur, Hogeschool Windesheim Almere en Zwolle, Hogeschool Utrecht

10 VIMP Als professional ervaring met huiselijk geweld/ kindermishandeling

In samenwerking met docenten van verschillende hogescholen ontwikkelen we een handreiking voor docenten om in hun lessen aandacht te schenken aan ervaringskennis van studenten. Dit is een vervolg op het eerdere onderzoek naar ervaringskennis onder professionals.
Gestart in september 2024, afronding in 1e kwartaal 2025

TNO

11 Digitale innovatie in de jeugdhulp

In 2024 is een uitgebreide verkenning gedaan naar wensen en behoeften op het gebied van digitale innovatie in de jeugdhulp. Deze verkenning krijgt in 2025 uitwerking op een beperkt aantal naar voren gekomen prioriteiten.

Lectoraat Civic technology HHS

Normaliseren en versterken gewone leven/ versterken pedagogische basis

12Leernetwerk normaliseren	Doel van het leernetwerk is een gezamenlijke visie en lexicon te ontwikkelen rond normaliseren. In een klein-maar-fijn-project worden best practices rond normaliseren geïnterviewd en beschreven. In 2024 is rapport 3e Klein-maar-fijn-project verschenen, zie onder afgeronde projecten. Gestart september 2020, loopt door tot augustus 2024	<i>RKJ SAMEN</i>
13Buurthuis 'Ons Pandje': Maatschappelijk welzijn voor jongeren	Het doel van dit onderzoek is om te bepalen in hoeverre het aanbod van buurthuis 'Ons Pandje', georganiseerd door Stichting MEION, bijdraagt aan het vergroten van de competentiebeleving van jongeren. Start november 2023, afronding juni 2024	
14Zeg je JA tegen MDMA?! Voorlichting over MDMA therapie aan jongeren met PTSS en hun ouders	MDMA-therapie is een nieuwe, nog niet beschikbare behandeling voor mensen met een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Gezien het mogelijk controversiële karakter, was het doel van dit onderzoek een hulpmiddel ontwikkelen waarmee jongeren MDMA-therapie bespreekbaar kunnen maken met naasten en kunnen beslissen of ze dit willen starten. Gestart september 2023, afronding december 2024, rapport verwacht in 2025	

Nieuw contractonderzoek en verworven onderzoekssubsidies in 2024

In 2024 toegekende contractactiviteiten:

- Monitoring en evaluatie Jeugd en Gezinshulp (Haags Jeugdstelsel), gemeente Den Haag.
- Community School Delft, Christelijke Basisschool De Horizon (locaties Brahmslaan en Poptahof), Stichting Delftse Peuterspeelzalen, Delft voor Elkaar, Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West en de gemeente Delft.
- Professionals ervaringsonderzoek, Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden
- Regionale Kenniswerkplaats Jeugd SAMEN_Overbrugging CT, TNO
- SAMENwerken aan kwaliteit en blijvend leren in de zorg voor jeugd – voorbereiding aanvraag RKJ, TNO

In 2024 toegekende subsidies

- Platform Jeugd en gezin, SIA: Platformregeling 2022-2024.
- VIMP Als professional ervaring met HG/KM, ZonMw: VIMP 2024.
- Leren op Spanning, ZonMW: Implementatie-impuls Wat werkt voor de jeugd.
- (Consortium) Impact maken door samen lerend te doen wat werkt_thema Normaliseren, ZonMw
- (Consortium) Impact maken door samen lerend te doen wat werkt_thema Pedagogische basis, ZonMw
- Vraagkracht: Vroegsignalering van syndemische kwetsbaarheid- 2jr, NWO
- Zorgen in de familie, RAAK-publiek

Relatie met het onderwijs

Onderzoekers van het lectoraat verzorgden verschillende gastlessen op de Haagse Hogeschool, onder meer in het kader van de minor Zorgcoördinatie bij complexe casuïstiek. Ook werden verschillende in onderzoeken van het lectoraat ontwikkelde tools gebruikt in de opleidingen van de Faculteit SWE. Het lectoraat had verschillende bijdragen in het kader van de Verrijkingsweek Social Work, speciaal voor eerstejaarsstudenten. In totaal werden hiermee zo'n 250 studenten bereikt.

In 2024 kende het lectoraat vier projecten waarin klassikaal werd samengewerkt met studenten. Het betrof de onderzoeken 'De Startende professionals' (100 studenten), 'Buurthuis Het Pandje' (20 studenten), en 'Rol van de kinderopvang in de Haagse Kansrijke Start' (39 studenten). In totaal zijn met deze projecten 159 studenten bereikt.

In 2024 heeft één student Bestuurskunde de LAP-plaats deels ingevuld bij het lectoraat.

Het lectoraat neemt deel aan de Opleidingsschool van de Pabo, waarin schoolbesturen, Pabo en lectoraten onder andere spreken over een gezamenlijke onderzoeksagenda.

De participatie van in totaal 7 docent-onderzoekers in het lectoraat draagt in sterke mate bij aan het onderhouden van relaties met de opleidingen. De verdere ontwikkeling van deze relatie was ook in 2024 geregeld gespreksonderwerp binnen het lectoraat. Dit heeft onder meer input opgeleverd voor de gesprekken tussen de lector en het FMT van SWE.

Medewerkers van het lectoraat hadden in 2024 een belangrijke inbreng in de module Jeugdbescherming, in het kader van het vak Beroepsethiek voor de Hbo-deeltijdopleiding Rechten.

Bijlage 2

Jaarupdate 2024

Lectoraat Public Governance

Lector Henno Theisens
Associate Lector
Christine Bleijenberg



Het lectoraat Public Governance richt zich op het stedelijk bestuur. In de afgelopen decennia kregen steden, onder andere vanwege decentralisering, veel nieuwe taken en verantwoordelijkheden. Bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, jeugdhulp, wonen of veiligheid. Deze taken kunnen gemeentebesturen alleen uitvoeren in samenwerking met stedelijke partners. De noodzaak tot samenwerking wordt breed gezien. Er wordt veel samengewerkt in complexe netwerken waarin overheden, (semi)publieke organisaties, bedrijven, belangengroepen en burgers allemaal een rol spelen. Naast samenwerking in netwerken zoeken steden ook naar manieren om inwoners actiever te laten participeren in democratische besluitvorming. Met name burgerberaden zijn populair als een middel om inwoners te betrekken.

Samenwerking en participatie zijn belangrijk, maar er zijn ook uitdagingen en vragen. Het lectoraat richt zich op twee van die vragen. Ten eerste hoe organiseren we participatieprocessen op zo'n manier dat deze processen inclusief zijn en resulteren in duidelijke uitkomsten die gedragen worden door de participanten. Ten tweede, hoe vergroten we de effectiviteit van lokale overheden bij het omgaan met de uitkomsten van participatieprocessen. Het blijkt moeilijk te zijn voor gemeenten om uitkomsten van een participatieproces te implementeren. Bijvoorbeeld omdat deze op gespannen voet staan met de wensen van de (democratisch verkozen) gemeenteraad.

Lopende en in 2024 afgeronde projecten

1. Meerjarige onderzoeksagenda Participatie DPZ/GUTs

Onderzoeksagenda met als doel leren van burgerparticipatie in de praktijk in Den Haag. Er zijn drie leervragen geformuleerd waaraan we doormiddel van onderzoek een bijdrage aan leveren: Bereiken en betrekken van moeilijk bereikbare groepen bewoners; integrale samenwerking tussen bewoners, ambtenaren en andere stakeholders in wijken en de aansluiting tussen de participatieve en representatieve democratie.

In 2024 zijn de volgende onderzoeken afgerond: Betrekken van meer bewoners bij de Energietransitie in Mariahoeve, Doorwerking burgerberaden Laak en Statenkwartier (fase 1) en Leefbaarheid en participatie in nieuwe steden en wijken. Bovendien zijn we gestart met het project "Binnenkant van de gemeente" over de doorwerking van de uitkomsten van participatieprocessen in de gemeente.

2. Duurzame Burgerberaden: ontwerpprincipes voor participatieprofessionals

Het burgerberaad wordt gezien als een kansrijke vorm om burgers te betrekken bij complexe vraagstukken over klimaat en duurzaamheid. Tegelijkertijd is er nog veel onbekend over hoe je burgerberaden goed ontwerpt en organiseert. De Haagse Hogeschool en De Hogeschool van Amsterdam doen tweejaar lang samen met partners en opleidingen onderzoek naar de opzet, het verloop en de impact van burgerberaden. Centraal onderdeel van het project is een leernetwerk met praktijkpartners. Er wordt samengewerkt met twaalf praktijkpartners en drie kennispartners. Zie voor meer informatie de projectpagina. Het lectoraat Public Governance is projectleider van dit is SIA RAAK publiek onderzoek.

3. Aanvullend evaluatieonderzoek Burgerberaad Schone Stad Amsterdam

De gemeente Amsterdam is partner in het Raak Publiek onderzoek. Op verzoek van de gemeente is aanvullend en verdiepend onderzoek verricht naar het burgerberaad Schone Stad. Dit onderzoek is in samenwerking met Hogeschool van Amsterdam uitgevoerd.

4. Aanvullend onderzoek burgerberaad Heemstede

De gemeente Heemstede is partner in het Raak Publiek onderzoek. Op verzoek van de gemeente is een aanvullende evaluatie verricht naar de wijze waarop het burgerberaad in samenwerking tussen bewoners en ambtenaren is voorbereid en uitgevoerd.

5. Evaluatieonderzoek Burgerberaad Leiden

Onderzoek naar ervaringen van deelnemers aan het burgerberaad Energietransitie in Leiden.

6. Evaluatieonderzoek G1000Zuid-Holland

Anderhalf jaar na afronding van het eerste burgerberaad van de Provincie Zuid-Holland heeft het lectoraat Public Governance onderzoek gedaan naar dit burgerberaad en de opvolging waaronder de doorwerking van de adviezen in beleid.

7. Evaluatieonderzoek Stadsdeelpanels gemeente Amsterdam

Onderzoek in samenwerking met Hogeschool van Amsterdam naar ervaringen van deelnemers aan stadsdeelpanels in de stadsdelen West, Oost en Noord in de gemeente Amsterdam.

8. Evaluatiekader lokale burgerberaden

In opdracht van het ministerie van BZK en de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft het lectoraat een kader ontwikkeld om lokale burgerberaden te evalueren. Deze opdracht is uitgevoerd in samenwerking met de Radboud Universiteit.

9. Evaluatie Nationaal Burgerberaad Klimaat (NBK)

Een onderzoek in samenwerking met Radboud Universiteit en Tilburg Universiteit om het Nationaal Burgerberaad Klimaat te evalueren en de resultaten te verankeren. De uitkomsten worden vastgelegd in een rapport, inclusief wetenschappelijke reflecties en beleidsaanbevelingen. Het lectoraat Public Governance neemt de evaluatie van het proces van voorbereiding en uitvoering van het NBK ter hand. Dit rapport zal bijdragen aan de verdere ontwikkeling van burgerberaden in Nederland en daarbuiten, evenals aan wetenschappelijke kennis. De inzichten helpen beleidsmakers en maatschappelijke organisaties bij het verbeteren van burgerparticipatie in klimaatbeleid. Zie voor meer informatie de projectpagina.

10. Sturen met Ruimte

Er wordt in het Nederlandse (onderwijs)beleid veel verwacht van 'regionale sturingsnetwerken'. Dat zijn netwerken van organisaties die met elkaar samenwerken om een antwoord te vinden voor problemen die ze niet in hun eentje kunnen oplossen. Hoewel er al veel van die netwerken bestaan, zijn er ook nog veel vragen. Wat is 'de regio' eigenlijk: is het een specifiek gebied, of is het een schaalniveau tussen nationaal en lokaal? Hoe functioneren die regionale sturingsnetwerken? En kunnen die de problemen dan wel oplossen? Dit onderzoek verheldert wat 'de regio' is, hoe regionale sturingsnetwerken functioneren en of het bijvoorbeeld uitmaakt of organisaties die met elkaar samenwerken allemaal in eenzelfde geografische gebied gevestigd zijn. We ontwikkelen een theorie over wat ervoor

nodig is om regionale sturingsnetwerken goed te laten werken. Dat kan beleidsmakers en bestuurders helpen bij denken en doen over 'de regio'. Het onderzoek startte in april 2021 en loopt tot december 2025. In het onderzoek werken we samen met TIAS School for Business and Society van de Universiteit Tilburg.

11. Staat van de Haagse Economie

In nauwe samenwerking met de afdeling Economie van de gemeente Den Haag en RISBO heeft het lectoraat samen met het lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen gewerkt aan de publicatie van de monitor 'Staat van de Haagse economie'.

Deze publicatie geeft aan de hand van indicatoren inzicht in de Haagse economie. De monitor laat zien hoe de economie en de vier pijlers van economisch beleid (een attractieve stad om te wonen, te werken en te bezoeken; een economie met een veerkrachtige structuur; een excellent ondernemingsklimaat; voldoende ruimte voor bedrijvigheid) ervoor staan.

12. Speelvriendelijke Steden

Er zijn steeds meer kinderen in Nederland met bewegingsarmoede, overgewicht en geringe motorische vaardigheden. Om gezonde en fitte volwassenen te worden, is het van belang kinderen te stimuleren meer te bewegen. Eén manier om dit te bereiken is het beter faciliteren van buitenspelen.

De Haagse Hogeschool voert in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam een tweejarig SIA RAAK Publieksonderzoek uit naar buitenspelen in Delft, Den Haag en Amsterdam. Het lectoraat Public Governance heeft deelonderzoek gedaan naar de visie en werkwijze met betrekking tot buitenspelen. De inzichten uit het deelonderzoek zijn input voor het ontwikkelen van handelingsperspectieven voor ambtenaren om steden speelvriendelijker te maken. Zie voor meer informatie de projectpagina.

In ontwikkeling

Het tij keren in de Zuid-Hollandse groeikernen: van brede achteruitgang naar slimme groei voor inwoners nu en later

De regiodeal verwezenlijkt de ambitie van de drie gemeenten Capelle aan den IJssel, Zoetermeer en Nissewaard om de grote vraagstukken waar deze New Towns voor staan te begrijpen en aan te pakken: gestapelde achteruitgang, verhogen brede welvaart, verbeteren bestaanszekerheid en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Deze

vraagstukken zijn breder dan deze regio en zijn relevant voor alle New Towns.

Samen met de Haagse Hogeschool willen we in deze regiodeal als New Towns in Zuid-Holland samen leren. Wat zijn de onderliggende oorzaken van de grote vraagstukken waar onze New Towns voor staan? Welke interventies zijn mogelijk? Welke interventies blijken succesvol te zijn? En wat zijn de relevante lessen voor New Towns elders in Nederland? De Haagse Hogeschool is onze kennispartner in dit leerproces.

Geleerde lessen kunnen effectief gedeeld worden in de landelijke NewTown Alliantie, die al enkele jaren bestaat en die dient als platform voor kennisdeling tussen de verschillende groeikernen.

Bijlage 3

Jaarupdate 2023

Lectoraat Civic Technology

Lector Jos van Leeuwen



Het lectoraat Civic Technology ontwikkelt kennis over het ontwerpen en inzetten van interactieve technologie die een bijdrage kan leveren aan de samenleving op gebieden als democratie, burgerparticipatie, burgerinitiatieven en community-building. Het doel is om kennis te ontwikkelen over technologische innovatie waarmee mensen in hun rol van burger gesterkt worden. We doen dat door vanuit een theoretische grondslag prototypes van interactieve toepassingen te creëren voor communicatie en co-creatie en daarmee te experimenteren onder reële condities met burgers in hun wijk. Speciale aandacht in het onderzoek van deze groep gaat naar de online facilitering van deliberatieve democratie, en naar datavisualisatie en de toepassing van kunstmatige intelligentie.

Zie <https://civictechology.nl> voor actuele informatie over het lectoraat.

Projecten in 2024

Platform Publieke Dialogen

Het platform Publieke Dialogen is een meerjarig project van het lectoraat waarin we een participatieplatform ontwikkelen dat in de praktijk van burgerparticipatie en burgerinitiatieven wordt ingezet. Ons doel is tweeledig: we willen met de kennis die we ontwikkelen tijdens de realisatie van het platform een directe impact hebben op de praktijk van burgerparticipatie – dit doen we door het platform als product beschikbaar te maken voor de samenleving; en we willen onze kennis vergroten in de domeinen deliberatieve democratie, user experience design, data visualisatie en de toepassing van kunstmatige intelligentie – dit doen we aan de hand van technologische innovaties met het platform en experimenten daarmee.

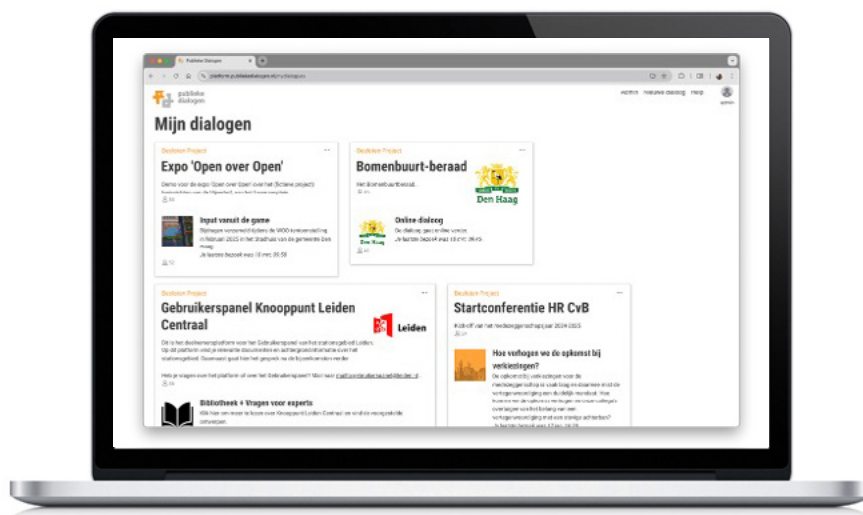
Het platform Publieke Dialogen biedt een omgeving waarin mensen – inwoners en wijkprofessionals – met elkaar in dialoog kunnen gaan, onafhankelijk van tijd en plaats. Met Publieke Dialogen hebben ze een goed online gesprek, met videobellen en chat, tools voor co-creatie, brainstormen, argumenteren, clusteren, prioriteren, of samen een visie schrijven.

Publieke Dialogen biedt een integraal platform waarin mensen op verschillende manieren kunnen deelnemen aan een dialoog die wordt ondersteund met gereedschappen voor co-creatie. Het platform kan tijdens fysieke en online of hybride bijeenkomsten worden gebruikt (synchroon)

en in de tussenliggende perioden (asynchroon). Voor synchrone communicatie biedt het video- en audiobellen en voor asynchrone communicatie is er chat en video- en audioberichten. Co-creatie wordt ondersteund met middelen voor bijvoorbeeld brainstormen, het verzamelen van argumenten voor en tegen, het prioriteren van belangen, het clusteren van ideeën. Besluitvorming wordt ondersteund met bijvoorbeeld het uitbrengen van een stem (een peiling of *dot-voting*) en het gezamenlijk schrijven van een document.

Het proces van de dialoog (die enkele weken in beslag kan nemen), kan door een moderator worden ingericht in fasen, waarbinnen de verschillende gereedschappen kunnen worden ingezet. Deelnemers hebben steeds overzicht over het gehele proces, maar tegelijk ook de mogelijkheid om te focussen op wat hen interesseert. Alles wat een deelnemer bijdraagt wordt real-time gedeeld met andere deelnemers die online zijn.

In 2024 is het platform ingezet in een aantal praktijkprojecten in de gemeenten Den Haag en Leiden, in samenwerking met Haags Samenspel en onderzoeksbureau EMMA. In Den Haag is Publieke Dialogen gebruikt in twee projecten: (1) voor het participatieproces rond de totstandkoming van de nieuwe participatieverordening; en (2) voor de participatie in het Bomenbuurtberaad, waarin met bewoners nieuwe straatprofielen worden ontwikkeld. In Leiden werd Publieke Dialogen ingezet voor het Gebruikerspanel Knooppunt Leiden Centraal – een participatietraject rond de herontwikkeling van het gebied rond het Centraal Station te Leiden.



De ontwikkeling van het platform is in 2024 verder doorgezet, door het onderzoeksteam en in samenwerking met stagiairs en afstudeerders van de opleidingen CMD-UXD en HBO-ICT. Er zijn nieuwe functionaliteiten ontwikkeld die de dialoog en het management van het platform ondersteunen. Een belangrijke stap was de inzet van kunstmatige intelligentie, door toepassing van een groot taalmodel. Met deze ontwikkeling is aangetoond dat het ondersteunen van meertalige dialogen – met live vertalingen – een haalbare functionaliteit is. In een eerste prototype is een werkend product gerealiseerd, dat nu verder getest en verfijnd zal worden alvorens het wordt getoetst in de praktijk. Meertalige dialogen – waarbij deelnemers in hun eigen taal bijdragen, maar ook in hun eigen taal de bijdragen van andere kunnen lezen – hebben de potentie om een grote bijdrage te leveren aan cross-culturele participatie en kunnen de inclusiviteit van democratische participatieprocessen substantieel vergroten.

Het ontwikkelteam van het platform bestond in 2024 uit: Arnold Jan Quanjier, Siavash Kazemzadeh, Pascal van den Bosch, Matus Majer, Nazanin Karimi, Kees Sommer, onze gast-onderzoeker uit Turkije Cigdem Altin Gumussoy, en Jos van Leeuwen.

Publieke Dialogen is beschikbaar op <https://publiekedialogen.nl>

Online deliberatie ondersteunen met kunstmatige intelligentie

In dit project onderzochten we de effectiviteit van het platform Publieke Dialogen in burgerparticipatie en de kansen en behoeften die er zijn om online dialogen en de deelnemers daaraan te ondersteunen met gereedschappen die gebruik maken van de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie.

We keken hierbij naar zowel de kansen als de behoeften, dus naar waar we denken dat er mogelijkheden zijn met de huidige technologie van grote taalmodellen en generatieve AI om informatie aan te leveren aan de deelnemers, en naar de (latente) behoeften bij de deelnemers, in het bijzonder de moderators, aan informatie die verstrekt kan worden door de inzet van deze technologie.

In dit project werkten we daarvoor samen met het onderzoeksbureau EMMA, met de gemeente Den Haag, en met onderzoekers van de onderzoeksgroep Interactive Intelligence van de faculteit EWI, TU Delft. Dit project is gestart in oktober 2023 en werd gefinancierd met een KIEM subsidie van Regieorgaan SIA.

De inzet van het platform in de praktijk van burgerparticipatie heeft het inzicht opgeleverd dat er bij deelnemers aan participatieprocessen die in fysieke bijeenkomsten worden georganiseerd veel behoefte is aan mogelijkheden om ook na en tussen de bijeenkomsten nog bij te dragen. Ze zouden graag terugblikken op wat besproken en gemaakt is en daar nog verder input op geven, online. Het platform Publieke Dialogen ervaren ze als zeer toegankelijk, maar het participatieproces moet worden ingericht met deze online participatiemogelijkheid als integraal onderdeel.

Het onderzoek naar wenselijke functionaliteiten van AI toepassingen in Publieke Dialogen heeft een range van mogelijkheden opgeleverd, met als highlights: automatische vertalingen voor meertalige participatie, samenvattingen van onderdelen van de dialoog, digitalisering en clustering van fysieke opbrengsten, en het toegankelijk en bevragebaar maken van (beleids)documenten op B1 niveau.

Iedereen in de gemeenteraad!

In 2023 is door dr. Jan Bats het tweejarige postdoc onderzoek *Iedereen in de gemeenteraad!* afgerond. Om

burgers te betrekken bij beleidsbeslissingen gebruiken veel gemeenten inmiddels online participatieplatformen. Een belangrijke ontwikkeling hierin zijn online deliberatieplatformen waarbij burgers en overheden gezamenlijk kunnen spreken en samenwerken aan vraagstukken in bijvoorbeeld een wijk. Dit postdoc onderzoek richtte zich op de bestuurlijke en juridische inbedding van deze vorm van burgerparticipatie in gemeentelijke besluitvorming. Het poogde antwoord te geven op de vraag hoe een online deliberatieproces zodanig kan worden ingericht en ingezet dat burgers een actieve en structurele rol krijgen in besluitvorming op gemeentelijk niveau. In 2024 is de rapportage van dit project afgerond. Bats, J. (2024) *Iedereen in de gemeenteraad*, De Haagse Hogeschool.

Kennisagenda Data & Burgerschap

De kennisagenda Data & Burgerschap geeft invulling aan de meerjarige gezamenlijke onderwijs- en onderzoeksagenda van de faculteit IT & Design en de stichting SOD. Met ingang van september 2023 wordt deze agenda uitgevoerd middels de inzet van Klaas Jan Mollema, die is aangesteld vanuit de cofinanciering door de stichting en de faculteit.

De leeropdracht in dit onderzoeks- en onderwijstraject is het genereren van kennis over de inzet van data-gedreven technologie in de context van burgerparticipatie. Vanuit een multidisciplinair kennisdomeinen (o.a. data science, bestuurskunde en user experience design) worden onderzoeksactiviteiten ondernomen die overheden ondersteunen bij het organiseren van burgerparticipatie, en anderzijds burgers en marktpartijen inspireren om data-gedreven technologie te omarmen en op constructieve, verantwoorde wijze in te zetten bij hun participatie aan de digitale transitie van de maatschappij. Daarnaast, in samenhang met deze kennisontwikkeling, is de leeropdracht ook om onderwijs te ontwikkelen en uit te voeren dat deze kennis over data en burgerschap overdraagt in relevante onderwijsprogramma's binnen de hogeschool.

In 2024 is in het onderwijs de minor *Innovative Data Visualisation*, hogeschoolbreed aangeboden in beide semesters vanuit de opleidingen HBO-ICT en ADS-AI, in samenwerking met het lectoraat Civic Technology en de onderzoekspartners.

In het onderzoek is de kennisagenda ingevuld met deelname in het project GROUNDED (zie hierna) en is, middels activiteiten voor vraagarticulatie, een onderzoeksvoorstel ontwikkeld en gehonoreerd op het gebied van Visualisatie & Participatie, gericht op verbetering van de visualisatie van ondergronddata ten behoeve van burgerparticipatie.

Designing accessible data visualisations using cross-modal metaphors

Kees Sommer heeft in 2024 een voorstel geschreven en ingediend bij NWO voor een promotieonderzoek op het onderwerp datavisualisatie.

Datavisualisaties zijn essentieel om gegevens te interpreteren, maar conventionele visualisaties van data vereisen vaak training om deze correct te kunnen interpreteren. Dit resulteert in verminderde en ongelijke toegankelijkheid voor mensen die deze training of de benodigde kennis ontberen. Dit project pakt deze toegankelijkheidskloof aan door te onderzoeken hoe cross-modale congruente ontwerpen datavisualisatie-metaforen mogelijk maken die intuïtief betekenis overbrengen.

Het voorstel is in 2024 ingediend, maar heeft ondanks een positieve beoordeling helaas net niet de drempel voor financiering door NWO gehaald.

Onderdeel van deze pre-promotie was een veldonderzoek uitgevoerd door Kees in Kenya. Zie de highlight in dit jaarverslag.

GROUNDED – GROUND Expertise by Data

In 2023 is een Sprong subsidie toegekend aan een consortium geleid door lector Geert Roovers van Saxion Hogeschool, dat gericht is op een beter gebruik van data over bodem en ondergrond, onder meer in projecten waarbij burgerparticipatie aan de orde is.

In het kader van deze samenwerking is in 2024 door het lectoraat Civic Technology het voorstel Visualisatie & Participatie ontwikkeld, ingediend en gehonoreerd met een KIEM-subsidie. Partners in dit voorstel zijn Saxion, gemeente Den Haag en ESRI. Dit project wordt in 2025 gestart.

We hebben ook geparticipeerd in de ontwikkeling vanuit Saxion van het voorstel Bomenluisteraar, dat is gehonoreerd met een subsidie vanuit NWA Innovatie Projecten. Ook dit project start in 2025.

Ter voorbereiding op bovengenoemde onderzoeksvoorstellen zijn onderwijsprojecten uitgevoerd waarbij Civic Tech als opdrachtgever is opgetreden voor studenten van de minor Innovatie Data Visualisation, het Smart Solutions Semester van Saxion, en Project Studio 1 en 2 van CMD-UXD. In al deze projecten zijn verkenningen gedaan voor het ontwerpen van interactieve visualisaties van data over bodem en ondergrond.

Vertrouwen tussen burger en overheid

Vertrouwen tussen burger en overheid is wellicht de belangrijkste voorwaarde voor succesvolle burgerparticipatie. Vertrouwen is echter ook nog altijd een redelijk ongrijpbaar begrip. Definities door verschillende wetenschappers lopen nog behoorlijk uiteen. Bovendien kunnen we vraagtekens plaatsen bij de validiteit van veel toegepaste methoden om inzicht te krijgen in het vertrouwen tussen burger en overheid, of het zelfs te meten. Veelal wordt middels enquêtes eenvoudigweg gevraagd naar dat vertrouwen en, vooral wanneer er maatschappelijke ontwikkelingen of bestuurlijke incidenten zijn die aanleiding geven om te twijfelen, kán het antwoord op zo'n vraag toch niet positief zijn.

In dit project deed Mariëlle van Dijk onderzoek naar de complexiteit en verschillende perspectieven op en factoren van het begrip vertrouwen, in voorbereiding op een vervolgonderzoek naar hoe vertrouwen in kaart gebracht kan worden op een manier die recht doet aan die complexiteit. Het vervolgonderzoek wordt in 2025 opgestart in opdracht van de gemeente Delft.

Mapping digital inequality

In dit project werkte Nazanin Karimi aan een pre-promotievoorstel voor onderzoek naar nieuwe manieren om (digitale) ongelijkheid te adresseren. In veel Nederlandse steden wonen en werken gemeenschappen van minderheden die zich gemarginaliseerd voelen en niet in staat om zich volwaardig te uiten in sociale en politieke participatie. Barrières in cultureel en taal maken dit moeilijk. Creatieve methoden en technieken kunnen helpen die barrières te omzeilen en deze communities andere mogelijkheden te geven zich te uiten te spreken, hun leefwereld en noden kenbaar te maken en daarmee bij te dragen in bijvoorbeeld het politieke proces van burgerparticipatie. Een veelbelovende methode is 'subjective mapping', waarbij op basis van kaarten en creatieve middelen de cultuur en de waarden van een gemeenschap letterlijk in kaart worden gebracht. De hypothese is dat deze methode en de daarvoor te ontwikkelen technische hulpmiddelen gemarginaliseerde gemeenschappen kunnen helpen zich kenbaar, zichtbaar en gehoord te maken.

Het voorstel voor de pre-promotie is in 2024 ontwikkeld en ingediend bij de promotiecommissie van de hogeschool, het is positief beoordeeld maar is wegens beperkt budget niet gehonoreerd met een voucher.

Quantum Inspire

Begin 2021 is door NWO een NWA-ORC subsidie toegekend voor het project Quantum Inspire – *the Dutch Quantum Computer in the Cloud*, dat door een consortium onder penvoerderschap van TU Delft wordt uitgevoerd. Het project is gestart per 1 juni 2021 en heeft als doel om Quantum Computing technologie uit te ontwikkelen tot een vorm waarin het via de cloud toegankelijk is voor een breed publiek. Het lectoraat heeft een rol in het gebruikersonderzoek, specifiek voor de doelgroep van HBO-bachelor studenten, en draagt bij aan het ontwerpen van de gebruikersinterface voor de Quantum Inspire computer. Het project heeft een looptijd van 5 jaar.

In 2023 zijn de eerder ingezette experimentele onderwijsactiviteiten voortgezet, die erop gericht zijn te onderzoeken hoe Quantum softwareontwikkeling onderwezen kan worden aan HBO-ICT studenten.

Project acquisities ontwikkeld in 2024, te starten in 2025

Reeds gehonoreerd:

- Grounded – Visualisatie & Participatie SIA KIEM, penvoerder Civic Tech
- LifeSkills Lab Medical Delta, medeaanvrager, penvoerder HS Leiden
- WOO Expo Den Haag Gemeente Den Haag, opdrachtnemer Civic Tech
- Vertrouwen & Small Wins in Delft West Gemeente Delft, opdrachtnemer Civic Tech
- Bomenluisteraar NWA Innovatieve Projecten, medeaanvrager, penvoerder Saxion
- Net Zero Cities – Enabling City Transformation – Haags Klimaatakkoord Onderdeel van Horizon 2020, medeaanvrager, penvoerder Gemeente Den Haag
- Bruggen bouwen voor inclusieve inwonerparticipatie bij de energietransitie SIA RAAK-Publiek, medeaanvrager, penvoerder Saxion

Onder review:

- Participatieve en transparante AI voor steden en regio's SIA RAAK-Pro, medeaanvrager, penvoerder Saxion
- Citizen-centric AI NWA-ORC, medeaanvrager, penvoerder Universiteit van Amsterdam
- Better Together NWA-ORC, medeaanvrager, penvoerder Universiteit Leiden

Bijlage 4

Jaarupdate 2024

Lectoraat Grootstedelijke
Ontwikkelingen

Lector Katja Rusinovic



Het lectoraat *Grootstedelijke Ontwikkelingen* richt zich op de complexe vraagstukken van de stad en onderzoekt hoe we de stedelijke samenleving inclusiever, rechtvaardiger en veerkrachtiger kunnen maken. Het onderzoek heeft drie centrale pijlers:

- **Inclusief samenleven in een superdiverse stad** – Hoe versterken we onderlinge verbindingen en sociale cohesie in een snel veranderende, diverse stedelijke omgeving?
- **Kansen creëren en ongelijkheid verminderen** – Hoe zorgen we ervoor dat iedereen, ongeacht achtergrond of sociaaleconomische positie, gelijke toegang heeft tot kansen op het gebied van onderwijs, werk en welzijn?
- **Duurzame en rechtvaardige stedelijke ontwikkeling** – Hoe verbinden we sociale en fysieke opgaven in de stad om te komen tot een inclusieve en toekomstbestendige leefomgeving?

In de onderzoeksprojecten is samenwerking met maatschappelijke partners, bewoners, professionals, en de gemeente het uitgangspunt. Daarbij is langdurig commitment van belang. In het afgelopen jaar is vanuit het lectoraat dan ook ingezet op het verder uitbreiden van meerjarige vormen van samenwerken. Naast de meerjarige samenwerking op het thema *Migratie en lokaal beleid*, zijn er in 2024 nieuwe langlopende trajecten gestart, zoals *Opgroeien in Duindorp*, de *Zorgpilot Haaglanden* en het *stadslab Delft West*.

In de uitvoering van de het onderzoek werkt het lectoraat actief samen met het onderwijs. Studenten spelen een belangrijke rol in het onderzoek, bijvoorbeeld via onderzoeksopdrachten, stages, afstudeeropdrachten of als student-assistent. Daarnaast draagt het lectoraat bij aan het onderwijs door gastlessen te verzorgen en deel te nemen aan diverse minoren, waaronder de minoren *Sociale Innovatie in Stad en Wijk*, *Racisme en Discriminatie op de werkvloer* en de *samenleving en Smart Cities*.

Dit jaarverslag biedt een overzicht van de afgeronde en (door)lopende onderzoeksprojecten, evenals de ingediende onderzoeksvoorstellen in 2024.

Afgeronde projecten

HEA-project Positieve rolmodellen Duindorp

Startdatum: 1 maart 2023

Einddatum: 1 augustus 2024

De jongeren in Duindorp zitten voor hun gevoel vast in een vicieuze cirkel. Enerzijds ervaren zij de consequenties

van het negatieve imago van de wijk, en het gevoel dat zij zich hier niet van los kunnen maken. Hierdoor hebben zij het gevoel dat er in Duindorp sneller repressief wordt opgetreden door politie en handhaving. Anderzijds ervaren zij geen beloning voor positief gedrag. Hierdoor ontstaat een gevoel van oneerlijkheid dat een verlamdend effect heeft op de jongeren: zij achten zichzelf niet in staat de situatie te veranderen, en hebben niet het vertrouwen dat ambtenaren of bestuurders naar hen zullen luisteren om gezamenlijk de situatie te verbeteren. Professionals geven aan dat jongeren in deze situatie kwetsbaar zijn voor negatieve rolmodellen. Deze negatieve rolmodellen verdienen geld door drugshandel of gedragen zich agressief als ze aangesproken worden door buurtbewoners, politie of handhaving. Dat motiveert de jongeren niet om ander gedrag te vertonen, en zo blijft problematisch gedrag zich herhalen.

Volgens professionals zijn positieve rolmodellen een belangrijke oplossingsrichting om hier verandering in te brengen, maar de professionals ervaren handelingsverlegenheid als het gaat om het daadwerkelijk aan de slag gaan met (brede) talentontwikkeling. Zo is het bijvoorbeeld onduidelijk welke positieve talenten en interesses leven bij de jongeren zelf. Daarnaast vergt het door laten groeien van jongeren tot positieve rolmodellen voor leeftijdsgenoten extra ontwikkeling van hun sociale vaardigheden en leiderschapskwaliteiten (Boendermaker & Ince, 2008; Noorda & Van Dijk, 2015). Ook hier geven professionals aan het moeilijk te vinden om jongeren te motiveren uit hun modus operandi te komen en een positief voorbeeld te worden voor de wijk.

Het doel van dit project is om bij te dragen aan een rijker toekomstperspectief voor jongeren in Duindorp, door in

samenwerking met verschillende frontline professionals jongeren te ontwikkelen tot positieve rolmodellen met unieke talenten in de wijk.

Artikelen:

- **Dilemma's op de werkvloer: De ene keer vader, de andere keer agent** (Movisie, september 2023)
- **Ethiek in jongerenwerk: kiezen voor professionals of jongeren?** (TSS, december 2023)

Het project heeft een vervolg gekregen in de meerjarige samenwerking Opgroeien in Duindorp (2024-2026).

Lopende projecten

Meerjarige samenwerking Jongerenparticipatie in Duindorp

Startdatum: 1 augustus 2024

Einddatum: 1 januari 2027

De meerjarige samenwerking rondom jongerenparticipatie in Duindorp is gebaseerd op de inzichten die zijn opgedaan in eerdere onderzoeksprojecten, waaronder het HEA-project Positieve Rolmodellen Duindorp. Samen met professionals signaleerden wij een gebrek aan inzicht in de leefwereld van jongeren in Duindorp, evenals een handelingsverlegenheid rondom: 1) het stimuleren van jongeren op het gebied van het verbreden van interesses en talenten; 2) het vinden of ontwikkelen van positieve rolmodellen die jongeren een duwtje in de juiste richting geven; en 3) het belonen van positief gedrag op een manier die aansluit bij de leefwereld van de jongeren.

Daar komt bij dat onder jongeren in Duindorp er een gedeelde ervaring is dat er niks voor hen te doen is in de wijk, dat hun normale gedrag wordt afgekeurd of bestraft, dat positief gedrag niet wordt beloond, dat er niet naar hun zorgen of ideeën wordt geluisterd en dat hun situatie niet zal veranderen. Hierdoor ontstaat er een negatieve groepsdynamiek waarbij de jongeren status en beloning bij elkaar kan zoeken. Vaak leidt dit tot ongewenst, opstandig, overlastgevend of zelfs strafbaar gedrag. Ook bestaat er een gevoel van oneerlijkheid dat een verlamdend effect heeft op de jongeren. Zij achten zichzelf niet in staat de situatie te veranderen en hebben niet het vertrouwen dat ambtenaren of bestuurders naar hen zullen luisteren om gezamenlijk de situatie te verbeteren. Dit is ook te zien aan de moeilijkheid die de jongeren hebben om tot nieuwe ideeën te komen of alternatieven te bedenken. Om de jongeren daadwerkelijk betrokken te houden bij een project is het noodzakelijk dat

hun leefwereld en wensen centraal staan, of in ieder geval worden meegenomen, in de besluitvorming.

Het doel van deze meerjarige samenwerking is om met jongeren jongerenparticipatie binnen de wijk Duindorp vorm te geven op een manier die voor hen betekenisvol is en die bijdraagt aan begrip bij wijk-, gemeente- en beleidsstakeholders voor de leefwereld van jongeren en die richting geeft voor toekomstig beleid dat voor jongeren merkbaar effect heeft.

Deze meerjarige samenwerking wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente, verschillende maatschappelijke partners en het lectoraat *Inclusive Education* van de HHs.

HEA-project Een Community of Practice (CoP) van en voor Haagse vrouwengroepen en -organisaties in kwetsbare wijken opzetten en monitoren

Startdatum: 1 maart 2024

Einddatum: 1 mei 2025

In verschillende Haagse kwetsbare wijken (bijv. Laak, Escamp, Schilderswijk) zijn vrouwenorganisaties en -groepen actief die zich op diverse manieren richten op het empoweren en emanciperen van vrouwen met veelal een migratieachtergrond. Uit eerder onderzoek van het kenniscentrum Governance of Urban Transitions (GUTs) naar een informele vrouwengroep in het Haagse Schipperskwartier (Laak), kwam naar voren dat dit soort vrouwenorganisaties en -groepen enorm kunnen verschillen qua focus, activiteiten en organisatievorm. Maar ondanks deze verschillen hebben vrouwenorganisaties en -groepen uit kwetsbare wijken een gezamenlijke behoefte, namelijk kennisuitwisseling met elkaar om beter te worden in wat ze doen.

Om in deze behoefte te voorzien, is in dit project met een aantal vrouwenorganisaties en -groepen uit kwetsbare wijken een Community of Practice (CoP) opgezet. Het doel van dit project is dat elke CoP-deelnemer een actiepunt formuleert gerelateerd aan het werk van/voor de desbetreffende vrouwenorganisatie of -groep. Tijdens de bijeenkomsten wordt kennis en kunde met elkaar uitgewisseld waardoor de CoP-deelnemers hun actiepunt succesvol kunnen uitvoeren en beter worden in hun werk en/of succesvoller de doelstellingen van hun organisatie kunnen realiseren.

Meerjarige samenwerking Onderzoeksagenda Migratie en Lokaal Beleid

Startdatum: 1 september 2023

Einddatum: 1 september 2026

Met de gemeente Den Haag en het RISBO is een meerjarige samenwerking afgesproken rondom het thema *Migratie en Lokaal Beleid*. De onderzoeksagenda is gericht op arbeidsmigranten, Oekraïense ontheemden en/of asielzoekers en statushouders.

Het voordeel van een meerjarige samenwerking is dat er (jaarlijks) een gezamenlijke onderzoeksagenda wordt opgesteld die aansluit op relevante beleids- en onderzoeksvragen, voortbouwt op eerdere inzichten, en dat op een laagdrempelige manier praktijkgerichte kennis gegenereerd en gedeeld kan worden. Om dit te bereiken, worden de volgende activiteiten ontwikkeld:

- Opstellen en uitvoeren van een gezamenlijke onderzoeksagenda
- Uitwisseling van kennis door het organiseren van bijeenkomsten
- Verbinding met onderwijs door inzet van studenten

De ambitie is om studenten structureel te betrekken bij de uitvoering van het onderzoek. Naast het kenniscentrum GUTs, kunnen ook de gemeente of andere partijen opdrachtgever zijn voor studenten(groepen). Studenten van verschillende opleidingen en kennisinstellingen worden in de gelegenheid gesteld om hun onderwijsopdrachten, stage en/of afstuderen te koppelen aan de gezamenlijke onderzoeksagenda.

In 2024 is een grootschalig survey uitgezet onder arbeidsmigranten en Oekraïense ontheemden. Hierover is onder meer een uitgebreid [onderzoeksrapport](#) verschenen en een artikel in [ESB](#). Studenten van verschillende opleidingen, waaronder IPPL, bestuurskunde, IVK, pedagogiek zijn op verschillende manieren betrokken geweest bij de uitvoering van het onderzoek.

Pilot Internationale Zorgmedewerkers

Startdatum: oktober 2024

Einddatum: februari 2025

De Zorgpilot Haaglanden bestaat uit een nauwe samenwerking met de gemeente Den Haag (arbeidsmarkt en zorg en Den Haag Werkt), de zorginstelling Respect Zorg, zorg opleidingen (ROC en HHS), Nuffic en internationale zorgmedewerkers uit EU/ buiten EU. Dit traject concentreert

zich op de arbeidsmarkt integratie en duurzame inzet van deze zorgmedewerkers in de gezondheid- en welzijn/ zorgsector in Den Haag.

Dit onderzoeksproject richt zich specifiek op het onderdeel Participative Action Research. Door middel van PAR onderzoek wordt geïnventariseerd waar wensen, behoeften en verwachtingen liggen van de verschillende betrokkenen en perspectieven om er vervolgens duurzaam beleid en acties op te zetten. Het project richt zich op de vraag:

- Wat zijn wensen, behoeften en verwachtingen van 'nieuwkomers' (internationale zorgmedewerkers) en 'gevestigden' (vast zorgpersoneel) in zorginstellingen t.a.v. duurzame arbeidsplaatsing en inbedding in de zorg- en welzijnssector in Den Haag?

Het project is erop gericht om in co-creatie met alle deelnemers en lokale belanghebbenden (zoals zorginstellingen), internationale zorgmedewerkers, gemeenteambtenaren en 'gevestigden' (vast personeel in de zorg) en van andere beleidsbepalende- en zorginstellingen beter te leren afstemmen en met de juiste rolverdeling in te kunnen spelen op lokale kwesties. Zo komen vraaggestuurde oplossingen voor lokale knelpunten t.a.v. arbeidsmarktintegratie van internationale zorgmedewerkers in Den Haag.

Het project *Internationale Zorgmedewerkers* heeft voor 2025 een vervolg gekregen in de projecten *Naar een beter arbeidsmarktbeleid* en het project *Om-en bijscholing voor Zorgpilot Haaglanden*.

Community-led Toegangswerk

Startdatum: 1 juni 2024

Einddatum: 1 mei 2025

Het huidige gemeentebestuur in het sociale domein is veelal gebaseerd op theoretische kaders en minder vanuit en met de concrete praktijk. Dit resulteert in een gebrek aan praktijkgerichte invloed op passend beleid. Er is behoefte aan meer inspraak vanuit de praktijk om sociaalbeleid en bijbehorende interventies te creëren en te evalueren die beter aansluiten op de werkelijke behoeften en uitdagingen van burgers.

De centrale vraag die ten grondslag ligt aan dit onderzoek is:

- Hoe kunnen toegangsmedewerkers meer 'community-led' leren werken waardoor niet alleen de behoeften en de uitdagingen van burgers worden meegenomen

in beleid, dienstverlening en andere interventies/ programma's, maar ook hun kennis, ervaringen, praktijken en aspiraties?

Om dit te bereiken moeten we beginnen bij de basis, bij individuele en groepen burgers in kwetsbare posities zelf. De essentie van community-led benaderingen tot beleidsontwikkeling, interventies en dienstverlening ligt in de productie van kennis en acties door individuele en groepen burgers in kwetsbare posities zelf, met als doel hen de mogelijkheid te bieden om te bepalen welk onderwerp relevant is (in relatie tot het onderwerp van beleid en/of dienst), welke kennis, ervaringen en aspiraties van belang zijn, en hoe deze in verband staan met de ontwikkeling van beleid en de innovatie van interventies en dienstverlening. In dit onderzoek worden (jonge) vrouwen in Den Haag Zuidwest in staat gesteld om vanuit hun perspectief bij te dragen aan deze kennisproductie. Het gaat in dit voorstel en bij de voorgestelde methode om individuele en groepen burgers in kwetsbare posities die vaak een afstand ervaren tot en veelal wantrouwen voelen ten opzichte van toegangsmedewerkers en de organisaties waar zij voor werken. Hierdoor is het van belang eerst te investeren in een kennis- en actiebasis waar vanuit deze burgers zich kunnen verhouden tot toegangsmedewerkers.

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met een maatschappelijke partner in Bouwlust en het lectoraat *Inclusive Education* van de HHs.

Platform Stad en Wijk

Startdatum: 1 maart 2023

Einddatum: 1 maart 2026

In 2017 is door vijf lectoraten van vijf verschillende hogescholen het Platform Stad en Wijk opgericht. Het Platform is een samenwerkingsverband van lectoraten dat door middel van praktijkgericht onderzoek inzichten en oplossingen aandraagt voor maatschappelijke vraagstukken in stad en wijk. Intussen bestaat het Platform uit zeventien lectoraten van tien verschillende hogescholen die bijdragen aan en profiteren van de kracht van kennisuitwisseling met elkaar en met professionals in beleid, praktijk en hoger onderwijs. Daarnaast kijken zij - letterlijk en figuurlijk - over de eigen (stads)grenzen heen door middel van multidisciplinair en stedenvergelijkend onderzoek. Alle lectoraten die aangesloten zijn bij het Platform houden zich bezig met het thema 'leefbare (stads)wijken'. De centrale vraag is daarbij: hoe zorgen we er samen met de mensen om wie het gaat – beleidsmakers, (wijk)professionals, bewoners en studenten – voor dat de stadswijk leefbaar is en blijft?

De missie van het platform Stad en Wijk is het bevorderen van een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving voor mensen in alle levensfasen. Om dit doel te bereiken zetten de betrokken lectoraten van het Platform Stad en Wijk zich in op kennisontwikkeling en kennisdeling.

Ook de komende drie jaar streeft Platform Stad en Wijk vanuit deze missie naar:

- Kennisontwikkeling aan de hand van gezamenlijk, multidisciplinair en steden-vergelijkend onderzoek.
- Kennisdeling met de deelnemende lectoraten, het onderwijs en de (beroeps)praktijk, en daarmee:
 - Expertiseversterking en beroepsontwikkeling van (aankomende) professionals.
 - Een herkenbare positie in het veld van onderzoek, advies, beleid, praktijk en onderwijs.

Het lectoraat GSO is penvoerder en voorzitter van het bestuur van Platform Stad en Wijk. Ook de coördinatie van het platform ligt bij het lectoraat. Vanuit het Platform worden o.a. gezamenlijke onderzoeksaanvragen geschreven, kennis gedeeld dmv een nieuwsbrief en bijeenkomsten georganiseerd. Ook verschijnt jaarlijks een e-magazine. In 2024 is het e-magazine **De Zachte Stad** verschenen.

CDKM Delft: Denken en doen in co-creatie: Delftse vraagstukken in het MBO, HBO en WO

Startdatum: 1 april 2023

Einddatum: 1 mei 2026

Vanuit het lectoraat wordt al een aantal jaren geparticipeerd in het netwerk van de City Deal Kennis Maken Delft. Eind 2022 is door de TUD een aanvraag ingediend voor de nieuwe City Deal Kennis Maken regeling, gericht op Delft West. Deze aanvraag is gehonoreerd. In deze nieuwe aanvraag staat de samenwerking tussen mbo, hbo en wo centraal, als ook de samenwerking tussen onderwijs en onderzoek. Daarbij is de ambitie om meer structurele ontmoeting te faciliteren in de vorm van een fysieke locatie waar alle stakeholders elkaar rondom maatschappelijk vraagstukken kunnen treffen. Vanuit de HHs is OKC nauw betrokken, evenals verschillende opleidingen, waaronder bestuurskunde en bouwkunde.

Bijdragen aan onderzoeksprojecten van andere lectoraten kenniscentrum GUTs

In 2024 is vanuit het lectoraat een bijdrage geleverd aan onderzoeksprojecten van andere lectoren. Zo is samen met het lectoraat Public Governance gewerkt aan de **Staat van de Haagse Economie**, en voor de Participatieagenda is een bijdrage geleverd aan de projecten *Verduurzaming*

Wijkinitiatieven en Leefbaarheid in New Towns. Voor het project City&Co (lectoraat Urban Ageing) is een bijdrage geleverd aan het manifest dat in 2025 verschijnt.

Ingediende en toegekende onderzoeksvoorstellen 2024, start 2025

In 2024 zijn verschillende onderzoeksvoorstellen ingediend en gehonoreerd die in 2025 van start gaan. Onderstaand is een overzicht van deze projecten:

KIEM: Versnelde Actie in wonen en zorg

Onze samenleving heeft te maken met vergrijzing, woningtekorten en veranderende ideeën over wat 'goed oud worden' inhoudt. Maar het gedeelde gevoel van urgentie leidt nog niet tot versnelde actie. Dit komt door verschillen in belangen en perspectieven, zoals denken in 'stenen' versus 'mensen', en korte- versus langetermijnvisie. Ook hebben veel partijen een afwachtende houding en vindt weinig onderling leren plaats. In dit project gaan we met een netwerk van innovatieve doeners aan de slag om samen verandering en versnelling te bewerkstelligen.

Het lectoraat GSO is penvoerder en wordt uitgevoerd in samenwerking met de lectoraten Urban Ageing en Public Governance. Het project heeft een looptijd van een jaar.

Kennis en studentenstad: Om- en bijscholing voor Zorgpilot Haaglanden

De zorgsector in Den Haag staat onder druk. De arbeidsmarkttekorten nemen toe. Door de vergrijzing zal de vraag naar zorgpersoneel de komende decennia blijven toenemen terwijl een aanzienlijk deel van het personeel uitstroomt en met pensioen gaat. Ook de instroom in zorgopleidingen neemt af. Tegelijkertijd willen internationale zorgmedewerkers graag in de zorgsector werken maar lopen tegen barrières aan.

Het doel van dit project is de tekorten in de zorg te verminderen door om- en bijscholing van nieuw arbeidspotentieel (specifiek internationale zorgmedewerkers woonachtig in Den Haag) en het lokale personeel. Dit doen we door het aanbieden van een ruimer opleidingsaanbod op maat voor beide groepen, ten behoeve van een leven lang ontwikkelen. Hiervoor wordt in dit project onder meer intensief samengewerkt met het onderwijs (opleiding verpleegkunde).

Het project bouwt voort op (onderzoeks)activiteiten die in 2024 zijn gestart binnen de Zorgpilot Haaglanden; de werving van 20 internationale zorgmedewerkers en de eerste resultaten van het verkennende kwalitatief onderzoek. Het project heeft een looptijd van een jaar.

Onbenut kapitaal: naar een beter arbeidsmarktbeleid voor de zorg

Op basis van eerder onderzoek (pilot Internationale Zorgmedewerkers) en onderzoek onder arbeidsmigranten en Oekraïense ontheemden (zie Schuddebeurs, et al., 2025) is inzicht verkregen in de knelpunten en de mismatches op de arbeidsmarktintegratie en participatie in de zorg. In algemene zin is duidelijk dat om ervoor te zorgen dat internationale zorgmedewerkers een duurzame arbeidsplaats krijgen in Haagse zorginstellingen enerzijds een goede voorbereiding en afstemming nodig is met de internationale zorgmedewerkers en anderzijds stimulering en ondersteuning van de ontvangende partijen in zorginstellingen in Den Haag. In de uitvoeringspraktijk blijkt het vinden van de juiste balans hiertussen niet goed mogelijk. Dit probleem wordt breed onderkend maar het oplossen is lastig. Dat komt omdat het een meervoudig probleem is waarbij verschillende partijen andere opvattingen hebben over wat er aan de hand is en wat telt als juiste oplossingen. Dit project is gericht op het verkrijgen van input voor een beter arbeidsmarktbeleid voor de instroom in de zorg. De onderzoeksvraag is als volgt:

- Hoe kunnen internationale zorgmedewerkers en het gevestigd zorgpersoneel worden ondersteund voor duurzame plaatsingen en behoudt in zorginstellingen en welke lessen kunnen hieruit worden getrokken voor een beter arbeidsmarktbeleid?

Dit project gaat in maart 2025 van start en loopt tot eind 2025.

Impactanalyse van het SPUK-project 'Re-integratie langdurig bijstandsgerechtigden

Met het SPUK-project 'Re-integratie langdurig bijstandsgerechtigden' is vanuit de gemeente Den Haag een aanpak ontwikkeld om bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar duurzaam betaalde arbeid. Belangrijke pijlers binnen deze aanpak zijn de persoonlijke begeleiding door een life-coach, het aanbieden van laagdrempelige ontwikkelplekken in de wijk en de rol van wijkbedrijven in Den Haag Zuidwest. Dit onderzoeksproject richt zich op het maken van een kwalitatieve evaluatie van het project door de verhalen van deelnemers en landingsplaatsen te documenteren.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

- Wat is de impact van het SPUK-project op de deelnemers en hoe kan de aanpak verder verbeterd worden?

Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Den Haag. Het project gaat in maart 2025 van start en loopt tot eind 2025.

Stadslab Jongeren Delft: Young Researchers Delft West

Als onderdeel van de regiodeal Delft West wordt een wijkuniversiteit opgezet. Trekker hiervan is de TU Delft. Onderdeel van de wijkuniversiteit is het onderzoeksproject van het lectoraat *Young Researchers Delft West*. In dit project ontwikkelen jongeren in Delft West hun eigen onderzoeks- en participatietraject, waarbij zij als co-onderzoekers werken aan duurzame verbeteringen in hun wijk. Het gaat om een meerjarig traject (looptijd 3 jaar). In de eerste fase wordt het Stadslab Jongeren Delft West opgezet als centrale hub voor jongerenparticipatie in de wijk. Het Stadslab vormt de basis voor het participatieproces waarin relevante stakeholders uit Delft West samenwerken met jongeren, het jongerenwerk, wijkprofessionals, leerkrachten/docenten, ouders en andere betrokkenen.

Het project start in maart 2025 en bouwt voort op de inzichten die zijn opgedaan in het onderzoek naar jongerenparticipatie in Duindorp.

EUM Power (EU Migrants Promoting Openness With Equal Rights)

Vanuit het lectoraat is meegeschreven aan de Interreg aanvraag EUM Power die vanuit het lectoraat Changing role of Europe is ingediend. EUM POWER is gericht op het verbeteren van de toegang tot informatie voor arbeidsmigranten. Bij de aanvraag zijn 8 Europese landen betrokken. Het project gaat in maart 2025 van start en heeft een looptijd van 4 jaar.

Ingediende voorstellen 2024 (uitsluitel in 2025)

In 2024 zijn verschillende onderzoeksvoorstellen ingediend en gehonoreerd die in 2025 van start gaan. Onderstaand is een overzicht van deze projecten:

COST Action RENEW- UFM Reversing Deskilling, Empowering New opportunities for Ukrainian female forced migrants

Deze Action richt zich op het proces van *deskilling* onder

Oekraïense vrouwelijke ontheemden in Europa. Deze vrouwen worden vaak geconfronteerd met structurele barrières op de arbeidsmarkt, zoals het niet erkennen van buitenlandse kwalificaties, taalbarrières en onvoldoende sociale netwerken, waardoor ze geen toegang krijgen tot banen die aansluiten bij hun vaardigheden en kwalificaties. Het resultaat is een neerwaartse beroepsmobiliteit en een beperkte toegang tot geschoolde werkgelegenheid. Het belangrijkste doel van deze Action is de integratie van vrouwelijke Oekraïense ontheemden op de Europese arbeidsmarkt(en) en het tegengaan van het proces van deskilling door erkenning van hun kwalificaties. De Actie brengt een multidisciplinair netwerk van onderzoekers, beleidsmakers en maatschappelijke organisaties uit 18 COST-landen samen om gerichte oplossingen te ontwikkelen.

Het lectoraat is penvoerder van deze aanvraag. Uitsluitel wordt in mei 2025 verwacht. Looptijd van het project is 4 jaar.

NWA ECCO: Empowering Citizen Collectives in Societal transitions

Het vertrouwen in overheidsinstellingen is de afgelopen jaren naar een historisch dieptepunt gedaald. Anno 2021 vertrouwde slechts 21% van de Nederlandse bevolking de nationale overheid, terwijl slechts een derde vertrouwen had in de lokale autoriteiten (Engbersen, 2021). Door deze erosie van vertrouwen voelen veel burgers zich machteloos om maatschappelijke transitie te beïnvloeden, ondanks hun bereidheid om bij te dragen aan oplossingen, zoals blijkt uit recente rapporten.

ECCO heeft tot doel de huidige obstakels in de samenwerking tussen initiatieven van de overheid en het maatschappelijk middenveld, die voortkomen uit verschillende institutionele logica's, te belichten en nieuwe kennis en instrumenten te ontwikkelen om deze obstakels te overwinnen en een betere samenwerking mogelijk te maken. Door deze verschillen aan te pakken, probeert ECCO effectievere partnerschappen te bevorderen die de unieke sterke punten en perspectieven van beide sectoren benutten, waardoor uiteindelijk de levering van collectieve diensten en goederen wordt verbeterd om aan de behoeften van de gemeenschap te voldoen.

Het lectoraat is trekker van een van de werkpakketten. De looptijd van het project is 4 jaar. Uitsluitel wordt in mei 2025 verwacht.

Bijlage 5

Jaarupdate 2024

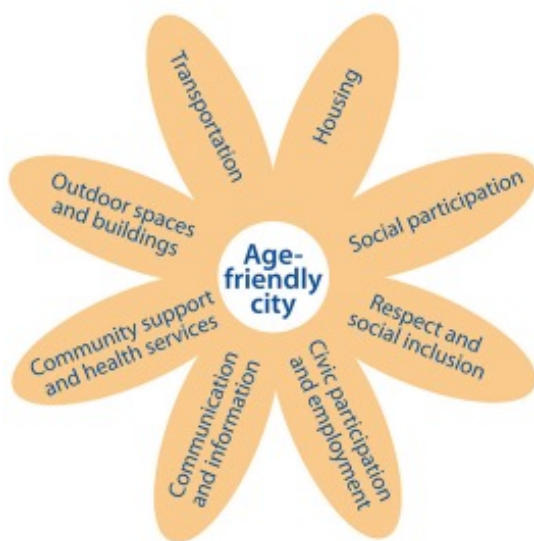
Lectoraat Urban Ageing

Lector Joost van Hoof



1. Achtergrond

Het lectoraat Urban Ageing is op 1 maart 2018 van start gegaan, is ingebed binnen de Faculteit Sociaal Werk en Educatie (SWE), en maakt sinds 1 januari 2024 volledig onderdeel uit van het Kenniscentrum Governance of Urban Transitions. Het lectoraat houdt zich bezig met vraagstukken rondom ouder worden in de grote stad, in het bijzonder in de gemeente Den Haag¹.



Figuur 1. Het model van Age-friendly cities van de Wereldgezondheidsorganisatie².

Het lectoraat positioneert zich midden in het interdisciplinaire veld van seniorvriendelijke steden (age-friendly cities) en de daarbij behorende deelgebieden van onderzoek, praktijk en beleid. Het lectoraat gebruikt als onderlegger het model van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) rondom Age-Friendly Cities (Figuur 1).

De gemeente Den Haag is sinds 2015 een lid van het wereldwijde netwerk van age-friendly cities & communities³ (Global Network for Age-Friendly Cities and Communities). Er bestaat -zowel in Den Haag als wereldwijd- een grote behoefte aan evaluaties van seniorvriendelijke maatregelen. De gemeente Den Haag heeft zich gecommitteerd aan het verder uitbouwen van Den Haag als seniorvriendelijke stad.

In 2020 ging het hernieuwde Kennisplatform Den Haag Seniorvriendelijke Stad van start. Dit orgaan evalueert en volgt de voortgang van implementatie van seniorvriendelijke maatregelen in de stad. De lector is voorzitter van dit platform. De acht domeinen die in het WHO-model zijn opgenomen, plus een negende financieel domein dat is voortgekomen uit eigen onderzoek (Dikken et al., 2020) komen terug in de diverse projecten van het lectoraat, zowel in de gesubsidieerde onderzoeksprojecten als in de innovatieprojecten van de Werkplaats Sociaal Domein.

Het lectoraat Urban Ageing zal zich met name binnen de thematiek van 'Langer Thuis' positioneren, wat het lectoraat in toenemende mate neerzet als "Goed Thuis". Vanuit deze thematiek zal met name binnen de gesubsidieerde onderzoeksprojecten en de projecten van de Werkplaats Sociaal Domein worden gestreefd naar het creëren van maatschappelijke impact vanuit de verbinding onderwijs-onderzoek en hogeschool-praktijk. Als een van de speerpunten bij onderzoek is gekozen voor participatie van de doelgroep, zoals participatie van ouderen bij besluitvorming omtrent wonen in de stad, evenals de beeldvorming van ouderen. Dit komt terug in een tweetal promotietrajecten die binnen het lectoraat lopen bij Rijksuniversiteit Groningen (Liesbeth de Wit) en Erasmus Universiteit Rotterdam (Zsuzsu Tavy).

Internationaal gezien neemt het Lectoraat Urban Ageing deel aan diverse COST Actions. COST (European Cooperation in Science and Technology) is een Europees framework om transnationale samenwerking tussen onderzoekers te bevorderen binnen het gehele Europese continent. Het lectoraat slaat tevens bruggen naar andere kenniscentra (in het bijzonder Health Innovation en Mission Zero) en

hogescholen (in het bijzonder Hogeschool Leiden) door gezamenlijke subsidietrajecten en de Werkplaats Sociaal Domein Den Haag-Leiden dat een van de werkplaatsen is die vanuit de opleidingen social work in Nederland wordt geleid.

2 Gerealiseerde onderzoeksoutput

Het lectoraat heeft zich op wereldwijde schaal ontpopt tot een kernonderzoeksteam rondom seniorvriendelijke steden, waarbij ook wordt samengewerkt met de Wereldgezondheidsorganisatie WHO en hun hoofdkantoor in Genève en hun regionale kantoor voor Europa in Kopenhagen. De kennisproducten van het Lectoraat Urban Ageing worden gepubliceerd in Q1 refereed journals. De Nederlandstalige publicaties die veelal met inbreng van studenten tot stand komen vinden zijn ingang binnen de beroepspraktijk.

2.1. City&Co 2022-2025

In het collegejaar 2021-2022 zijn subsidies toegekend voor het JPI-Europe ENUTC project City&Co (Regieorgaan SIA participeert in deze call als Nederlandse funding agent). Dit project is aangevraagd met AFEdeMy, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), gemeente Den Haag, Wrocław University of Environmental and Life Sciences, Jagiellonian University in Krakau (beide Polen) en de gemeenten Wrocław en Krakau, en National School of Political and Administrative Studies SNSPA in Boekarest (Roemenië) en hun partnerorganisatie GEAC (Grupul de Educație și Acțiune pentru Cetățenie). Het project draait om internationale kennisdeling rondom seniorvriendelijke steden, met de Haagse vragenlijst als basis, en de participatie van ouderen bij besluitvorming op stadsniveau rondom deze thematiek, waarbij co-productie centraal staat. Deze aanvraag is tevens een uitvloeisel van de structurele samenwerking met de UPWr – Wrocław University of Environmental and Life Sciences in Polen. Het vormt een voortzetting van de activiteiten in het kader van de nevenaanstelling als hoogleraar van de lector bij het Department of Systems Research, rondom het thema ouderen en steden. Naast de partners van City&Co wordt er met meerdere andere universiteiten gewerkt aan de cross-culturele validatie van de AFCCQ-vragenlijst (Age-Friendly Cities & Communities' Questionnaire) naar andere talen. Deze bilaterale samenwerkingen lopen inmiddels met ruim 30 landen. In oktober 2024 is samen met Katja Rusinovic en Marianne van Bochove samengewerkt aan het opstellen van een manifest dat in januari 2025 is verschenen.

2.2. Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag 2020-heden

Een van de relevantste projecten voor de praktijk wordt uitgevoerd binnen het Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag. Dit platform bevordert dat kwalitatieve data over ouder worden in Den Haag worden verzameld, onder meer door GGD Haaglanden, het tweejaarlijkse Haags Ouderenpanel en de afdeling statistiek / onderzoek van o.a. OCW van de gemeente Den Haag. Vanaf 2020 vervult het Lectoraat Urban Ageing de voorzittersrol van het platform. In 2020 is een meetinstrument opgesteld en gevalideerd voor het meten van seniorvriendelijkheid van een stad. Dit is het eerste in zijn soort wereldwijd, dat nu in het kader van City&Co naar vele talen wordt vertaald (Engels, Pools, Roemeens, Japans, Arabisch, Hebreeuws, Russisch, Turks, Portugees, Duits, Spaans, Albanees, Macedonisch en nog veel meer). Er wordt samengewerkt met Hugo van den Beld Advies en AFEdeMy als belangrijkste projectpartners. In 2024 wederom een dotatie vanuit de Gemeente Den Haag ontvangen voor het Kennisplatform Seniorvriendelijke Stad Den Haag. In 2024 is gewerkt aan het verbreden van het aantal kennispartners van dit platform. Deze activiteiten vormen de opmaat naar een landelijk netwerk seniorvriendelijke gemeenten dat in 2025 het licht moet zien.

2.3. ERASMUS+ AFECO 2022-2025

In december 2022 is het voorstel AFECO gehonoreerd bij de Call 2022 Key Action 2 Erasmus+. Round 1 KA2, KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education van het Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training. AFECO staat voor "Empowering older adults to apply affordable eco- and age-friendly solutions to age in place". Naast penvoerder AFEdeMy - Academy on age-friendly environments in Europe uit Gouda, wordt er samengewerkt met de partners Frodizo uit Griekenland, het Istituto per Servizi di Ricovero e Assistenza agli Anziani uit Italië, SHINE2EUROPE uit Portugal, en Wrocław University of Environmental and Life Sciences uit Polen. In 2025 moet dit project worden afgerond met een curriculum voor en door ouderen over age- en eco-friendly environments.

2.4. Driemaal Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden 2023-2025/2026

Eind 2022 is een tweetal subsidieaanvragen voor de continuering van de Werkplaats Sociaal Domein voor de periode 2023-2026 (algemeen) en 2023-2025 (rondom ouderen) ingediend, die beiden zijn gehonoreerd. De uitvoering vindt plaats in nauwe samenwerking met Hogeschool Leiden. In februari 2024 is hier een extra financiering aan toegevoegd in het kader de verbinding Medisch-Sociaal van 300.000 euro, waarbij de looptijd van

dit pakket tot 31 december 2025. De major van de opleiding Social Work is bij dit project intensief aangehaakt, mede door het inbrengen van eigen projecten met voor de opleiding belangrijke thematieken.

Uitgangspunt van de activiteiten van de werkplaats Sociaal Domein is het verbeteren van de ondersteuning en zorg voor de (kwetsbare) burger en het realiseren van zo effectief mogelijke dienstverlening. Goede samenwerking in de stad en in de wijk maakt het mogelijk het sociale domein en het medische domein met elkaar te verbinden.

De Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden werkt vanuit een lerend perspectief (learning community). De dagelijkse praktijk is leidend voor het leren en samenwerken met burgers en professionals, zodat allen profiteren van de opgedane kennis en kunde. Het netwerk bestaat uit verschillende partners waaronder Hogeschool Leiden, De Haagse Hogeschool, Gemeente Leiden, Gemeente Den Haag, Gemeente Delft, welzijns- en zorgorganisaties en cliëntorganisaties. Het doel van het kennisnetwerk is het ondersteunen van de huidige transformatie in het sociaal domein vanuit een innovatieve aanpak.

www.werkplaatsensociaaldomein.nl/werkplaatsen/den-haag-en-leiden.

De werkplaatsprojecten richten zich op de versterking van leernetwerken binnen de samenwerkingen met WZH, Haags Ontmoeten vanuit het lectoraat enerzijds, en met Gemeente Den Haag, SHOP en VNG rondom gemarginaliseerde groepen in de maatschappij vanuit de opleiding Social Work. De nieuwe subsidieronde voor de Werkplaats zoekt niet alleen de verbinding met het onderwijs van Social Work en de opleiding tot verpleegkundigen (zowel major als minor), maar borgt ook de samenwerkingen en kennisdeling vanuit het Kennisplatform Seniorvriendelijke Stad Den Haag, werkt samen met Saffier, borgt de samenwerking met Gemeente Delft en lokale partners rondom het vormgeven van woonwensen van ouderen via het medium film (samen met onderzoek van Lectoraat GSO), en versterkt de aanwezigheid in Ypenburg-Leidschenveen rondom de thematiek van seniorvriendelijke zorg en welzijn in samenwerking met de Gemeente Den Haag. Verder werken we met de extra financiering Medisch-Sociaal aan het verzwaren van de kennisontwikkeling met WZH en met Alzheimer Nederland aan een meetschaal voor dementievriendelijke steden. Dit ligt in het verlengde van de activiteiten van de AFCCQ. Hiervoor wordt inmiddels samengewerkt met bijna 20 internationale partners om deze meetschaal te ontwikkelen.

2.5. Nieuwe Europese projecten in 2024

In 2024 is een viertal Europese projecten toegekend aan het project, die vanaf november 2024 zijn gestart.

- Co-creating Urban Living Labs for Circular Regenerative Neighbourhoods, in short "Urban-CoLLaR"
- Pathways Towards Age-friendly Neighbourhoods: Transnational research, knowledge transfer, collaborative approaches and capacity building for the transition towards the 15-minute city, in short "AGE-15"
- The Age-friendly Balkans Connected Network, in short "The ABC Network"
- Advancing Geriatric Education for Nurses and Techs at High University, in short "AGE-MEDU"

Urban-CoLLaR en AGE-15 zijn DUT Urban Transitions projecten, waarbij Bilkent University in Ankara, Turkije en Lund University in Lund, Zweden de penvoerders zijn. De Haagse Hogeschool is de Nederlandse nationale coördinator, met financiering vanuit Regieorgaan SIA. Binnen Urban-CoLLaR wordt intensief samengewerkt met CoE Mission Zero rondom de thematiek van circulair bouwen, waarbij het lectoraat Urban Ageing is benaderd voor hun methodologische expertise op psychometrie. We werken samen met twee partners van City&Co, te weten SNSPA en UPWr. Binnen AGE-15 doen we onderzoek naar de seniorvriendelijke 15-minute city, waarbij Den Haag een van de proeflocaties voor onderzoek is. Binnen the ABC Network doen we onderzoek naar seniorvriendelijkheid in het voormalig-Joegoslavië en Albanië, waarbij onze bestaande samenwerkingspartners AFEdemy (Gouda) en Mother Teresa University (Skopje) het project ondersteunen. Een bijzondere rol is weggelegd voor de Wereldgezondheidsorganisatie. De financiering van Regieorgaan SIA in het kader van de Pilot Netwerkontwikkeling Richting Europa 2024 wordt tevens gebruikt voor het oprichten van een internationaal consortium voor Europese aanvragen, waarbij samengewerkt zal worden met de Funding Support Office en het Lectoraat GSO van De Haagse Hogeschool. We bouwen tevens de bestaande kennisbasis uit, namelijk de Albaneestalige en Macedonisch-talige versies van de AFCCQ.

Het ERASMUS+-project AGE-15 richt zich op technologische innovaties in het curriculum van verpleegkunde-onderzoek. Het lectoraat Urban Ageing heeft slechts een bescheiden rol in dit project. Er wordt wederom samengewerkt met Shine2Europe en AFEdemy. Het penvoerderschap is in handen van Žena en Šibenik Polytechnic in Kroatië.

2.6. Tweetal promotieonderzoeken

Onderzoeker Liesbeth de Wit volgt vanuit lopende gefinancierde projecten een promotietraject waarin zij gezondheidsvaardigheden onderzoekt in de context van leeftijdsvriendelijke steden: "Health literacy and Age-friendly living environments: Combining two strategies to build healthy older adult populations". Zij wordt begeleid door lector Joost van Hoof (prof. UPWr), senior onderzoeker Jeroen Dikken en hoogleraar Louise Meijering van de Rijksuniversiteit Groningen.

Docent-onderzoeker Zsuzsu Tavy volgt vanuit lopende gefinancierde projecten een promotietraject waarin participatie van ouderen in het creëren van leeftijdsvriendelijke steden en gemeenschappen centraal staat ("Co-producing Age-Friendly Cities and Communities through the lens of older adults: Towards diversified ways of participation with older adults in research, policymaking and practice"). Hierin wordt zij begeleid door lector Joost van Hoof (prof. UPWr), senior onderzoeker Jeroen Dikken en hoogleraar Hester van de Bovenkamp van de Erasmus School of Health Policy & Management.

¹ Actieprogramma Seniorvriendelijke Den Haag 2020-2022. Gemeente Den Haag, Den Haag, 2020

² World Health Organization. 2007. Global Age-friendly Cities: A Guide. Genève, Zwitserland: World Health Organization.

³ <https://extranet.who.int/agefriendlyworld/network/the-hague/>
<http://www.seniorvriendelijkdenhaag.com/>

Bibliografie



Hoofdstukken in boek

Hoof, van, J., (2024) Towards age-friendly cities. In: van Raaphorst, E., Sladoljev, I., Vrieling, E. (Eds.) *The Architecture of Ageing*. De Architecten Cie., Amsterdam, The Netherlands. ISBN 978-90-9038514-3. pp. 36-43.

Rusinovic, K., Vrieling, E. (2024) Responsible rebellion and the architecture of collectivity, In: Edens, Catja, *The Architecture of Ageing*. De Architecten Cie., Amsterdam, The Netherlands. ISBN 978-90-9038514-3. pp. 112-121.

Bartelink, C. Verhoef, J., (15-10-2024), Gezamenlijke besluitvorming, Boendermaker, L., Kuiper, C. (Eds.), Uitgeverij Boom, Amsterdam, **Effectief werken in de jeugdzorg, ISBN 9789024458882, pp. 49-59, Effectief werken in de jeugdzorg | Boendermaker, Kuiper | 9789024458882 | Boom**

Sachse, H., Bartelink, C., Vogtlander, L., Van Arum, S., Jak, L., (08-03-2024), Veiligheids- en risicotaxatie en samenwerking, Medisch handboek kindermishandeling, Putte, v.d. E., Russel, I.M.B., Teeuw, A.h., (Eds.), Uitgeverij Bohn Stafleu Van Loghum, Houten, ISBN 9789036829595, pp. 439-454.

Wetenschappelijke artikelen

Pavlovski, D., Dikken, J., Bajrami Ollogu, E., Hoof, van, J. (15-05-2024), How older adults experience the age-friendliness of Skopje: Results of the validation of the AFCCQ for use in North Macedonia and a representative survey. *Heliyon* 10(9):e30372 <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e30372>

Hoof, van, J., Dikken, J. (15-05-2024), Revealing sustainable mindsets among older adults concerning the built environment: The identification of six typologies through a comprehensive survey. *Building and Environment* 256:111496, <https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2024.111496>

Dikken, J., Kazak, J.K., Ivan, L., Ayalon, L., Pavlovski, D., Perek-Białas, J.M., Hoof, van, J., (01-04-2024), Perspectives of Older People on Environmental Sustainability: A Cross-cultural Validation Study between Five Countries. *Journal of Cleaner Production* 447:141317 <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.141317>

Hoof, van, J., (2024) Older people going green out of financial necessity: Environmental sustainability and age-friendly cities. *Indoor and Built Environment* 33(1):3-7. <https://doi.org/10.1177/1420326X231156672>

Marston, H.R., Hoof, van, J., Yon, Y. (2024), Digitalising the built environment for all generations: A new paradigm for equity and inclusive age-friendly cities and communities. *Indoor and Built Environment* 33(2):213-217. <https://doi.org/10.1177/1420326X231176621>

Hoof, van, J., van Staalduinen, W.H., Dikken, J. (January 2024), A multi-year quantitative study of the experienced age-friendliness in The Hague: A tale of four personas. *Social Science & Medicine* 340:116362. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2023.116362>

Ivan, L., Dikken, J., Hoof, van, J. (January 2024), Unveiling the Experienced Age-Friendliness of Older People in Bucharest: A Comprehensive Study using the Validated Romanian Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire using Cluster Analysis. *Habitat International* 143:102973. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2023.102973>

Puljak, L., Bala, M.M., Zajac, J., Meštrović, T., Buttiġieġ, S., Yanakoulia, M., Briel, M., Lunny, C., Lesniak, W., Poklepović, Peričić, T., Alonso-Coello, P., Clarke, M., Djulbegovic, B., Gartlehner, G., Giannakou, K., Glenney, A.-M., Glenton, C., Guyatt, G., Hemkens, L.G., Ioannidis, J.P.A., Jaeschke, R., Jørgensen, K.J., Castro Martins-Pfeifer, C., Marušić, A., Mbuagbaw, L., Meneses Echavez, J.F., Moher, D., Nussbaumer-Streit, B., Page, M.J., Pérez-Gaxiola, G., Robinson, K.A., Salanti, G., Saldanha, I.J., Savović, J., Thomas, J., Tricco, A.C., Tugwell, P., Hoof, van, J., Pieper, D. (January 2024) Methods proposed for monitoring the implementation of evidence-based research: a cross-sectional study. *Journal of Clinical Epidemiology* 168:111247. <https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2024.111247>

Minetou, L., Chatzopoulos, A., Tzerachoglou, A., Priniotakis, P., van Hoof, J., Sfyroera, E., Georgiadou, Z., Tyrovola, S., Drosos, C. (15-01-2024), Homing Wellness: Can narrative design transform living spaces for people living with dementia into engaging environments enabling communication? *Frontiers in Public Health* 11:1198253. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1198253>

Eerdenbrugh, van, S., Pingani, L., Prevendar, T., Lantta, T., Zajac, J., Prokop-Dorner, A., Piedade Brandão, M., Tina Poklepović-Peričić, T., Hoof, van, J., Lund, H., Bała, M.M., Cross-sectional exploratory survey among health researchers in Europe on the awareness of and barriers affecting the use of an evidence-based research approach. *BMJ Open* 14:e083676. DOI: [10.1136/bmjopen-2023-083676](https://doi.org/10.1136/bmjopen-2023-083676)

Ayalon, L., Dikken, J., Hoof, van, J. (15-12-2024), The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire: A validation study of the Hebrew version in Israel. *Heliyon* 10(23): e39182. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e39182>

Perek-Białas, J.M., Skórska, P., Maj, M., Kazak, J.K., Dikken, J., Hoof, van, J. (November 2024), The experienced age-friendliness in two Polish cities: An in-depth analysis of the views of older citizens. *Habitat International* 153: 103201. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2024.103201>

Aslanoğlu, R., Chrobak, G., Hoof, van, J., Perek-Białas, J.M., Ivan, L., Tavy, Z.K.C.T., Maj, M., Kazak, J.K. (2024), A roadmap for the design of a public-participation Geographic-Information System to support urban ageing. *Geomatics and Environmental Engineering* 18(5):113-134. <https://doi.org/10.7494/geom.2024.18.5.113>

Rutz, S., & Gilsing, R. (2024). Maatwerk en maatschappelijke verwachtingen: Percepties van jeugdhulpprofessionals van maatschappelijke verwachtingen en ruimte voor maatwerk. *Bestuurskunde*, 33(4), 50-61. <https://doi.org/10.5553/Bk/092733872024033004005>

Wetenschappelijke congresbijdrage

Steenbakkers, A.T., Gilsing, R.J.H., (26-09-2024), <https://jeugdinonderzoek.nl/opal-session/ja-tegen-mdma-voorlichting-over-mdma-therapie-aan-jongeren-met-ptss/>

Voskuil, B., Bos, T., (26-09-2024), Normaliseren in onderwijs en jeugdhulp: een gezamenlijke opgave, **N2.1 Normaliseren in onderwijs en jeugdhulp: een gezamenlijke opgave – Jeugd in Onderzoek**

Mulder, E., Eck, van, M., Gilsing, R., (26-09-2024), Lessen over integraal werken rond jeugd en gezin, **N2.2 Lessen over integraal werken rond jeugd en gezin – Jeugd in Onderzoek**

Barendregt, C., Verheijen, E., Rutz S., (26-09-2024), Hoe kunnen verhalen van jongeren en ouders bijdragen aan goede hulp?, **L3.2 Hoe kunnen verhalen van jongeren en ouders bijdragen aan goede hulp? – Jeugd in Onderzoek**

Bartelink, C., (19-08-2024), Improving services for families experiencing child abuse and neglect by interprofessional collaboration in The Netherlands, ISPACAN Congress 2024
Gilsing, R., Mahmoud, G., (04-04-2024), **Verslag-JONG-doet-mee-4-april-2024.pdf**

Gilsing, R., (16-04-2024), Zorg voor Jeugd: We moeten het tij keren, **Factsheet Masterclass SAMEN 16 april 2024**
Dijk, van, M., Leeuwen, van, J.P., (04-03-2024), Trust in technology: Imagining futures in the digital city, Workshop bij Meetup georganiseerd door gemeente Rotterdam.

Leeuwen, J.P. van (23-04-2024), CWI Seminars - Large Language Models for media and democracy: wrecking or saving society? Lecture on "Saving democracy by design". <https://www.cwi.nl/en/events/large-language-models-for-media-and-democracy-wrecking-or-saving-society/>

Karimi, N., (23-04-2024), CWI Seminars - Large Language Models for media and democracy: wrecking or saving society? Academic poster presentation April 2024, <https://www.cwi.nl/en/events/large-language-models-for-media-and-democracy-wrecking-or-saving-society/>

Ham, A., (15-11-2024), AGEM-Jahrestagung 36 | (A) symmetrische Beziehungen. Facetten der Kooperation im psychiatrischen Krankenhausalltag, **AGEM-Jahrestagung 36 | (A)symmetrische Beziehungen. Facetten der Kooperation im psychiatrischen Krankenhausalltag - AGEM**

Rusinovic, K., Eikelboom, J., Herder, B., Berkel, van, S., (15-11-2024), Haags Stadsmakersfestival 2024, <https://haagsestadmakers.nl/festival/>

Universiteit Leiden, Campus Den Haag., (07-10-2024), Zacht stad & placemaking, **Woningcorporaties en kennisinstellingen slaan handen ineen voor veerkrachtige Haagse wijken - Universiteit Leiden**

Rapporten gericht op beroepspraktijk of maatschappij

Veen, van der H., Rusinovic, K., (31-10-2024), Klaar voor een nieuwe pandemie? Lessen uit coronabeleid, **Klaar voor een nieuwe pandemie.pdf**

Herder, B., Beukers, E., Nijkamp, J., Rusinovic, K., (juni 2024), De zachte stad Platform Stad en wijk, https://platformstadenwijk.nl/wp-content/uploads/2024/07/magazine-de-zachte-stad_platform-stad-en-wijk.pdf

Theisens, H., Rusinovic, K., Boom, de, J., Wensveen, van, P., (05-11-2024), Staat van de Haagse economie 2023, **staat-van-de-haagse-economie-2023**

Hoof, van, J., Pas, van der, S. (09-09-2024), Kennisplatform Seniorvriendelijk Den Haag. Gerön 26(3) <https://gerontijdschrift.nl/artikelen/kennisplatform-seniorvriendelijk-den-haag/>

IJzereef, W.A.M., Hoof, van, J., Weij, G., (16-09-2024), (Eds.) 'Wat ouderen willen: de ene oudere is de andere niet'. Portretten en activiteiten met ouderen door jongeren. Werkplaats Sociaal Domein Den Haag & Leiden, Den Haag, Nederland. ISBN 9789083442006.

Boerner, K., Grenz, A., Weinhardt, M., Hess, M., Hoof, van, J., Dikken, J. (2024) The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (German). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083442075

Ivan, L., Dikken, J., Hoof, van, J., (2024), Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (Romanian). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083249131

Pavlovski, D., Dikken, J., Bajrami Ollogu, E., Hoof, van, J., (2024), The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (Macedonian). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083249179

Pavlovski, D., Dikken, J., Bajrami Ollogu, E., Hoof, van, J., (2024), The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (Albanian). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083249186

Dikken, J., Hoof, van, J., Neville, S., Grigg, M., Piercy, K., (2024), The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (English - New Zealand). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083442068

Ayalon, L., Dikken, J., Hoof, van, J. (2024) The Age-Friendly Cities and Communities Questionnaire AFCCQ (Hebrew). The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands. ISBN: 9789083442099

Rutz, S.I., Abaaziz, B., Hulst, van der, M., Joosse, E., (december 2024), Een goede start voor iedereen! Een participatief actieonderzoek naar integrale samenwerking rondom prenatale huisbezoeken in Delft, **Weergave van Een kwestie van normaal – een actieonderzoek naar prenatale huisbezoeken voor 'kwetsbare zwangeren'**, ISBN 9789083447414

Sande, van de, M., Heemskerk-vanderSprong, M., Noort, van, H., (04-10-2024), Rapportage Project Samenwerking Onderwijs en jeugdhulp professionals Pro Grotius College Delft.

Steenbakkers, A.T., Heemskerk-vanderSprong, M., Sande, van de, M., Bartelink-Koelewijn, C., Rutz, S.I., Gilsing, R.J.H., (22-04-2024), 'Rondom het kind: Een participatief onderzoek naar de samenwerking tussen ouders, primair onderwijs en jeugdhulp, ISBN 9789083280134.

Steenbakkers, A.T., Heemskerk-vanderSprong, M., Sande, van de, M., Bartelink-Koelewijn, Rutz, S.I., C., Gilsing, R.J.H., (22-04-2024), Factsheet Rondom het Kind.

Steenbakkers, A.T., Voskuil, B., Gilsing, R.J.H., (21-06-2024), Buurthuis 'Ons Pandje': Maatschappelijk welzijn voor jongeren, ISBN 9789083447407.

Steenbakkers, A.T., Hulst van der, M., Gilsing, R.J.H., (15-02-2024), Pilots integratie jeugdhulp en ggz voor volwassenen: Aanbevelingen.

Rutz, S.I., Erdal, Z., Voskuil, B., (01-10-2024), Ruimte om van betekenis te zijn. Een onderzoek naar wat werken in de jeugdhulp volgens ervaren jeugdhulpprofessionals aantrekkelijk maakt, hoe ze uitdagingen overwinnen en werkplezier behouden, ISBN 9789083447438.

Hulst, van der, M., Voskuil, B., Bos, T., Gilsing, G.J.H., (01-09-2024), Normaliseren in onderwijs en jeugdhulp: Een gezamenlijke opgave, **Normaliseren in onderwijs en jeugdhulp: Een gezamenlijke opgave**

Berkel, van, S., (19-12-2024), **Motie voor Speelruimte voor meiden, Motie voor speelruimte voor meiden**

Seidler, Y, Ham, A., Schans, van der, K., Abaaziz, B., Schuddebeurs, S.L., Jonker, D.M., Rebero, N., Wensveen, van, P., Rusinovic, K.M., (november 2024), Kwetsbaarheid en Veerkracht: Een verkennend onderzoek naar de positie van kinderen van EU-arbeidsmigranten in zeven gemeenten., <https://open.overheid.nl/documenten/569f7a93-32a5-4014-99c1-bcc554285309/file>

Abaaziz, B., (03-06-2024), Kansenongelijkheid anders bekeken in het Schipperskwartier.
Bartelink, C., Mourits, E., (November 2024), Dreigende uithuisplaatsing in crisissituaties, <https://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2024/11/Module-Dreigende-uithuisplaatsing-in-crisissituaties.pdf>

Publicaties in sociale media

Bochove, van, M.E., Rutz, S.I., (01-06-2024), Over relaties, reflecteren en uitproberen in de rommelige praktijk van actieonderzoek, <https://www.aup-online.com/content/journals/10.5117/KWA2024.1/2.012.BOCH>

Bochove, van, M.E., Bleijenbergh, C.E., Vollaard, H., (19-04-2024), Opkomst in 2026 daalt zonder doelgerichte aanpak, <https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/gemeenten-en-politieke-partijen-moeten-nu-aan-de-slag>

Bredemeijer, H., (27-02-2024), Passende en liefdevolle zorg voor ieder kind: verandering in de Haagse jeugdhulp, **Passende en liefdevolle zorg voor ieder kind: verandering in de Haagse jeugdhulp**

Vliet, van, W., (06-03-2024), De praktische vertaalslag van onderzoek: De "praat erover" kaarten bij scheiding, **De praktische vertaalslag van onderzoek: De "praat erover" kaarten bij scheiding**

Timman, B., (11-03-2024), Een nieuw denken: Samenwerken voor een duurzame toekomst van de jeugdzorg, **Een nieuw denken: Samenwerken voor een duurzame toekomst van de jeugdzorg**

Meer, van der M., (10-04-2024), Bijt de Hervormingsagenda Jeugd zichzelf in de staart?, **Bijt de Hervormingsagenda Jeugd zichzelf in de staart?**

Hoek, van, J., (09-07-2024), Jeugdzorg plus in de min., <https://www.kennisnetwerkjeugdhaaglanden.nl/jeugdzorg-plus-in-de-min>

Mahmoud, G., (19-12-2024), Spoken Word: "The Right to Work", **Spoken Word: "The Right to Work"**

Bartelink, C., (29-08-2024), Leren van incidenten, **Leren van incidenten**

Gilsing, R., Voskuil, T., (28-06-2024), Normaliseren waar kan, integraal werken waar moet voor gezinnen in kwetsbare omstandigheden, **Werkplaats SAMEN lanceert inspirerend e-magazine - Werkplaats SAMEN**

Lourens, M., (september 2024), **Versterken van het gewone leven, Versterken van het gewone leven | ZonMw**

Gilsing, R., (10-10-2024), 6 jaar kennisnetwerk Jeugd Haaglanden, **Zes jaar Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden | De Haagse Hogeschool**

Gilsing, R., Vries, de., P., (13-02-2024), Meer aandacht voor de mentor in het VO, **Van12tot18 | Meer aandacht voor de mentor in het VO**

Gilsing, R., (13-02-2024), Keer het tijl, **Keer het tijl!**

Leeuwen, van, J.P., GROUNDED: het onzichtbare toepasbaar maken, (31-01-2024), **GROUNDED: het onzichtbare toepasbaar maken | De Haagse Hogeschool**

Duindorper, De, Stadslab Duindorp, **Alles over Stadslab Duindorp lees je op De Duindorper**

Ham, A., Poelgeest, van, K., (20-09-2024), Podcast, <https://dalmarmedia.org/podcast2/>

Bennink, M., Rusinovic, K., Rutten, M., Tillema, F., (03-07-2024), Opinie wetenschappers: Op onderzoek korten is slecht voor mkb en regio, <https://www.ad.nl/opinie/opinie-wetenschappers-op-onderzoek-korten-is-slecht-voor-mkb-en-regio~a1914b4b/>

Schoonhoven, van, G., (08-02-2024), Oekraïners in Nederland: 'Zeg yes or no. We zijn klaar voor elk bericht', **Oekraïners in Nederland: 'Zeg yes or no. We zijn klaar voor elk bericht' - EW**

Rusinovic, K., Rond het kampvuur met...Katja Rusinovic, (02-12-2024), <https://open.spotify.com/episode/3lNyXDnTM-3F1hFvZtFGdhG?si=7994eeee8cb254dda>

Rusinovic, K., (07-03-2024), Platform Stad en Wijk: themabijeenkomst inrichting van de fysieke leef-omgeving en sport- en beweegstimulering, https://www.linkedin.com/posts/platformstadenwijk_samen-met-het-kenniscentrum-sport-bewegen-activity-7176155542971678721-XRkF?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=A-CoAAA4-rOABZorT5agSwAoPtKIUFSoVeMWV1Ac

Abaaziz, B., (21-03-2024), Ingezonden blog: Ik ben geen student, maar een Dr.!, (1) **'Ik ben geen student, maar een Dr.!' | LinkedIn**

Tijdschriftartikelen

Bartelink, C., Joosse, E., (juli 2024), Magazine 1 jaar Proeftuin Haaglanden, **Ervaringen 1 jaar Proeftuin Haaglanden in magazine | Jeugdhulp Haaglanden**

Herder, B., (22-04-2024), Mini-symposium & excursie De Zachte stad, <https://platformstadenwijk.nl/2024/04/22/mini-symposium-excursie-de-zachte-stad-26-juni/>

Dagevos, J., Rusinovic, K., (22-02-2024), Hoge participatie Oekraïense vluchtelingen maar vaak onder niveau, ESB, Vol 109, p. 58-60, <https://esb.nu/hoge-arbeidsparticipatie-oekraïense-vluchtelingen-maar-vaak-onder-niveau/>

Ham, A., (01-12-2024), Vluchtelingen mogen niet in de zorg aan de slag. Gemiste kans, Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken, Uitgeverij Movisie, <https://www.movisie.nl/publiecatie/tijdschrift-sociale-vraagstukken-winter-2024>

Tools & Prototypen

Steenbakkers, A.T., Heemskerk-vanderSprong, M.C.J., Sande, van de, M.C.E., Gilsing, R.J.H., Bartelink, C., Rutz, S.I., (2024), 'Tijdljn Rndom het Kind, <https://www.kennisnetwerk-jeugdhaaglanden.nl/tijdljn-rndom-het-kind-nl>

Bleijenbergh, C.E., (01-03-2024), 'Opname lezing Offline-standby-online, Opname van kennis-sessie als onderdeel van de Onderzoeksagenda Participatie

Kwalitatieve beschrijving van output

Abaaziz, B., (2024), Deelname expertmeeting moslimdiscriminatie gemeente Amsterdam.

Abaaziz, B., (2024), Deelname expertmeeting 'Discriminatie-monitor 2023 gemeente Amsterdam'.

Veen, van der, H., Rusinovic, K., (2024), Klaar voor een nieuwe pandemie? Lessen uit coronabeleid, <https://www.dehaagsehogeschool.nl/sites/hhs/files/documents/Klaar%20voor%20een%20nieuwe%20pandemie.pdf>



Meer informatie



Centre of Expertise Governance of urban Transitions



centreofexpertiseguts@hhs.nl



Johanna Westerdijkplein 75 2521 EN Den Haag



www.linkedin.com/company/coe-guts/

let's change
YOU. US. THE WORLD.